

WANHA TUOMAS

2022

VANHAN RAUTALAMMIN KORHOSTEN SUKUSEURA RY | 30. VUOSIKERTA

Julkaisija:

Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseura ry

Toimitus:

Päätoimittaja Kristiina Hurmerinta

Toimitussihteeri Markku Savolainen

Graafinen suunnittelija, taittaja Minja Revonkorpi

Kannen kuva:

Onkiretki. Kuvassa äiti ja tytär

Aili ja Eeva Korhonen, nykyään Takala.

Kuva otettu 1950-luvulla, Laukaan Kuusaassa.

Taustakuva: Iiris Haltimo

Kuvan muokkaus: Minja Revonkorpi

Paino: Jyväskylän yliopistopaino

ISSN-L 1798-9817

ISSN 1798-9817 (painettu)

ISSN 1998-9825 (verkkojulkaisu)

Sisällys

Digialbumin satoa	4
Sihteerin palsta ja jäsenmaksulomake	5
Pääkirjoitus Kristiina Hurmerinta	6
KORHOSIA MEILLÄ JA MUUALLA	7
Tiedettä, jääkiekkoa ja heinätöitä Kristiina Hurmerinta	8
Kotikoulua viikunapuun alla Sara Vuolteenaho	12
Alkushokin jälkeen ihan mahtavaa Sanna Rein	16
Nipurin kartanon nuori isäntä Kristiina Hurmerinta	19
Nipurin Elsa osasi Leena Pakarinen	23
Iris kuvaa kuin viimeistä päivää Kristiina Hurmerinta	25
SUKUTUTKIMUSTA	27
Rautalammin Korhosten isälinjat Hannu Korhonen	28
Sukuamme Äänekoskella Hannu Korhonen	29
Koipiniemen Korhosten sukujuuria hakemassa Salme Sahlberg	32
Lapsuuden lauantai-iltapäivän tuoksu Aili Korhonen	39
Juureva Onni, runonlaulajan sukua Kristiina Hurmerinta	41
Miten sukuumme saatiin uusi haara Ilkka Korhonen	42
VEHNÄSTELYÄ	45
Korhosen pojat salapoliisikoulussa Kristiina Hurmerinta	46
Legosarjis Iiris Haltimo	48
SYÖMÄLYSTIT	51
Pipsan pääsiäisateria	52
SIELUNRIESKAA	57
Runoileva astrobiologi Kirsi Lehto	58
Mistä runosi syntyvät?	59
Päätoimittaja ja kustantaja – Olli Korhonen Risto Korhonen	60
Kottarverunnoilija Tarmo Kallio Kristiina Hurmerinta	63
Kaikella on rajansa Hannu Korhonen	64
Sukuneuvoston esittely	66
Sukukokouskutsu ja ohjaus	67
Äänekosken tervehdys	73

DIGITAALINEN SUKUALBUMI

Wanhan Tuomaan kuva-arkistoon arkistoimme ensisijaisesti mustavalkokuvia 1900-luvun alusta 1950-luvulle. Kerro ketä kuvassa on, milloin ja missä se on otettu sekä kuvaajan nimi. Digialbumiin keräämme kuvia ihmisistä, taloista ulkoa ja sisältä, kesämökeistä, Korhosten karjasta ja muista oman albuminne löydöistä. Vanhat visiittikortit ovat myös kiinnostuksen kohteena. Kuvat toimivat kuvapankkina Wanha Tuomas -lehdelle. Skannaa kuvat ja lähetä ne digitaalisessa muodossa markku2.savolainen2@gmail.com

Sihteerin palsta

Vuosi on jälleen vaihtunut ja voimme varmaankin todeta, että koronapandemiasta on tullut osa jokapäiväistä elämäämme. Tätä kirjoittaessa on lisäksi tullut uusi uhka - Euroopan rauhan järkkäminen, jota joudumme mediasta seuraamaan. Toivottavasti tilanne ei pitkittyisi, vaan kaikki palautuisi pian ennalleen.

Tänä vuonna on sukuseuramme sääntömääräisen, joka kolmas vuosi pidettävän sukukokouksen aika. Kokoonnumme kesällä Äänekoskelle. Tapahtumasta kerrotaan lisää toisaalla tässä lehdessä. Toivotan puolestani kaikki tervetulleiksi.

Sukuseuran verkkosivujen uudistustyö on alkanut, mutta apua kuitenkin tarvitaan. Jos koet, että voisit olla avuksi sivujen tekemisessä ja ylläpitämisessä, otathan rohkeasti yhteyttä suoraan johonkin sukuneuvoston jäsenistä. Verkkosivujen varsinaisen aineiston tuottaminen on muiden sukuseuraan kuuluvien henkilöiden vastuulla. Sukuseuran toimintaan toivotaan mukaan uusia ja idearikkaita jäseniä, jotka voisivat aktiivisesti toimia tarvittaessa apuna tai taustalla.

Lopuksi muistutan vielä jäsenrekisterin ylläpitäjänä jäseniä ilmoittamaan puuttuvan sähköpostiosoitteensa tai muuttuneet yhteystietonsa sukuseuran verkkosivujen kautta kohdasta "Liittyminen ja osoitteenmuutokset" tai suoraan sukuseuran sihteerille **petri.korhonen@rakennuspetaja.fi** / p. 040-7623320.

Aurinkoista loppukevättä ja nähdään kesällä Äänekoskella!

Petri Korhonen, sukuseuran sihteeri

Edellisen lehden arvonnassa voittajat | Palkinnot saatavissa Äänekosken sukukokouksessa

Antti Korhonen, Ristimäki | Timo Korhosen levy

Pirkko Karhunen, Mesala | Unto Eskelisen kirja

Antti Korhonen, Ristimäki | Pekka Vepsäläisen kirja

Vanhan Rautalammin Korhoset sukuseura ry

Jäsenmaksu 2022

Jäsenmaksuun uusi käytäntö!!

Sukuseuran jäsenmaksusta 25€ / vuosi tulee lasku sähköpostiisi.

Niille jäsenille, joilla ei ole sähköpostia lasku tulee tavallisessa postissa.

Pääkirjoitus

*Kristiina Hurmerinta
Konnevesi*

"Laita heti äidin tilille kymppi", kuului ääni puhelimesta.

Mitä ihmettä? mistä on kysymys, kelasin.

"Se on siitä sukupuusta Wanhaan Tuomakseen, ite tilasit", keskeytti ääni ajatukseni.

Nauruhan siinä tuli. Tokaluokkalainen oli perheensä kanssa lomailemassa Mauritiuksella ja ajautunut runsauden paratiisissa finanssikriisiin.

Puhelun päätyttyä lämmin poutapilvi kulki sieluni läpi: olin osa heitä. Minulla oli perhe. Laitoin tilille kympin ja nappasin pistämättömän anekdootin muistoksi.

Perheen ja suvun muistia tallentuu kertomuksiin, hyviin juttuihin, sutkauksiin (Onni Korhonen), jotka naurattavat vielä sukupolvienkin jälkeen. Mennyt maailma löytyy perhealbumeista, vanhoista kirjeistä ja kirkonkirjoista. Mutta mihin päätyvät tekstarit ja puhelinkeskustelut? Entä sitten, kun olemme enää verkkoaktiiviteettiemme summa? Mihin katoaa yhteinen aika, kun elämä puikkelehtii vain kännyköiden maailmankaikkeudessa?

DNA-tutkimukset avaavat sukuperimää. Montaa sukusilmukkaa ei jää pimentoon, jos on sattunut sylkäisemään "sukupurkkiin". Sukututkimuksen kautta avautuu huikeita näkymiä menneisyyteen. Ketä olemme? Mistä tulemme? Tuntemattomien polkujen verkosto menneeseen ja geenimutaatiot osoittavat, että elämä ei ole yksi plus yksi vaan jotain paljon monimutkaisempaa. Astrobiologi Kirsi Lehto pukee sen runonmuotoon.

*Miten monimutkainen onkaan solu!/
Monta kymmentä tuhatta proteiinia, geenituotetta/
ja niiden eriasteista muunnelmia/
kaikki tuotettuina oikeaan aikaan, oikeassa paikassa./
Ja aina valmiina reagoimaan, tarpeen mukaan/
ohjelmoimaan koko tuotantoketjun/
hetkessä uudestaan.*

Poikolaisen lapset Myhinpään mökillä 1959.

Uusimman teknologian kautta voimme varmistella korhoisuuttamme ja sen monia sekoituksia, mutta elämäntarinat eivät tartu pumpulipuikkoon. Syljellä ei ole muistia. Se yhdistelee vain sukulinjoja. Mutta ollaksemme perhe, suku, yhteisö, tarvitsemme kertomuksia. Korhosten tutkittu sukutarina käynnistyy 1500-luvun Rautalammilta. Nyt Tuomas Pekanpojan jälkeläisiä lienee jo joka mantereella. Vaan kuka on korhoisin, sitä ei kysytä. Ratkaisevaa on, kenellä on parhaat jutut kierrätettäväksi seuraavien sukupolvien jutunjuureksi.

On ollut jälleen kerran ilo koota sukulehteä ja vastaanottaa kiinnostavia juttuja Amerikkaa myöten, jossa Sara poimii Piilaaksossa avokadoja ja Sanna pelaa futista jenkeissä. Vai mitä sanotte kemian dosentista, jolla on jääkiekkomenneisyys tai runoja kirjoittavasta astrobiologista? Lisätäänpä sukuoppaan vielä uudenkarhea kartanonisäntä ja vuoden valokuvaaja – alkavat sattumat olla kohdillaan ja Wanha Tuomas lukuvalmiina.

Nyt on pääsiäinen ja kohta jo kesä ja sukukokous. Näin se vaan juoksee. Aika. Pakatkaa paljon tarinoita matkaevääksi Äänekosken reissulle, jaettuna ne ovat parhaimmillaan.

***Uuden lehden myötä
Iloista Pääsiäistä!***

Kuva: liris Haltimo

Jyväskylän yliopiston kemian laitoksen dosentti Rose Matilaisen viimeisin tutkimusaihe on metallinanopartikkelit ja niiden havaitseminen ympäristössä.

Tiedettä, jääkiekkoa ja heinättöitä

Filosofian tohtori ja Jyväskylän yliopiston kemian laitoksen dosentti Rose Matilainen on yksi Matilaisen perheen lahjakkaista lapsista.

Kristiina Hurmerinta

Rose Matilaisella (s.1966) on edessä väitöstilaisuus Jyväskylän yliopistossa. Jännittää. Tietysti. Mutta ulkona Villa Ranan pihamaalla Rosea odottaa Urheiluruutu. Ylen toimituksessa oli pantu merkille, että jääkiekkojulkis väittelisi tänään Blomstedt-salissa aiheenaan Epäorgaanisten lannoitteiden analytiikka. On vuosi 1997 ja Rose oli jo ehtinyt jääkiekkoilla itsensä maailman huipulle, hallussa oli Euroopan mestaruus ja MM-pronssi. Ansiolistalta löytyi myös SM-pronssia, -hopeaa ja -kultaa. Toki Urheiluruutua kiinnosti, kuten Kansan radiota ja muuta lehdistöä, olihan Rose huikean jääkiekkouransa ohella myös jää- ja kaukalopallojen Suomen mestari.

Kaikki alkoi jääpallosta Jyväskylässä 1985. Nuori Rose oli aloittanut opinnot Jyväskylän yliopiston matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa pääaineena kemia.

Tarkkasilmäinen valmentaja katseli Rosen otteita kaukalossa ja tuumasi, että ei muuta kuin pelaamaan. ”Seuraavaksi huomasinkin olevani jo maajoukkueessa”, Rose sanoo. Ja nauraa.

Kalpan riveissä Kuopiossa vierähtivät vuodet 1993-1996. Nyt kannattaa huomata, että samaan aikaan kun hän pelasi Suomen maajoukkueessa maailmanmestaruustasolla, hän opiskeli ja valmisteli väitöskirjaansa.

"Tuolloin pelasimme maailman kovimpia joukkueita vastaan, kuten Kanada, USA ja Ruotsi".

Sitten oli edessä sen kaikkein makeimman mitallin nappaaminen Naganon Talviolympialaisissa vuonna 1998. Se hunajakakku jäi saamatta.

"Polvi oli siinä vaiheessa sökö, joten pelaaminen ei enää onnistunut. Toimin kuitenkin noin 10 seuraavaa vuotta naisjääkiekkjoukkueen valmentajana".

Kaikki lajit huomioiden Rosen aktiiviura kesti vuodet 1987-1999 ja SM-joukkueen jääkiekkovalmentajana 1999-2007.

"Ei siinä elämään muuta mahtunut kuin harjoittelua, pelejä ja työt kemian laitoksella".

Tällä hetkellä Rose toimii Jyväskylän yliopiston kemian laitoksen dosenttina ja hänet palkittiin juuri tammiukuussa 2022 tiedeyhteisön kultaisella ansiomerkillä 30-vuotisesta palveluksesta tieteen hyväksi.

Mutta mikä sai Rosen kiinnostumaan kemiasta niin paljon, että siitä tuli elämänura?

"Hyvä ope! Lasse Nyysönen oli tosi hyvä opettaja.

Rose on työskennellyt koko uransa ajan kansainvälisessä työyhteisössä, jossa tällä hetkellä on noin 100 työntekijää. Hän opettaa, ohjaa väitöskirjatutkijoita, omia julkaisuja on 30.

"Omalla alalla olen. Toimin myös 10 vuotta laitoksen varajohtajana, jolloin vastuualueenani olivat koulutus ja opetus".

Uutena tutkimusaiheena on tällä hetkellä metallin nanopartikkelit.

"Tutkin kulta- ja hopeapartikkeleiden analytiikkaa nanoluokassa (1 nm on 0,000000001 m kun hiuksen paksuus on noin 0,04-0,1 mm) ja sitä kuinka nanopartikkelit havaitaan esimerkiksi ympäristössä. Näiden tutkiminen on tärkeää, jotta ymmärrettäisiin niiden vaikutukset ympäristöön ja ihmisten terveyteen".

Jos kultasormusta liottaa vesilasissa siitä liukenee veteen kultapartikkeleita. Tämä pystytään havaitsemaan Single-particle inductively coupled plasma mass spectrometry- mittalaitteella, jolla mitataan hyvin pieniä pitoisuuksia alkuaineista ja yksittäispartikkeleita.

Sisarukset Rose Matilainen ja Ansa Ruotsalainen viettivät rikkaan lapsuuden sisarustensa kanssa perheen maatilalla Myhinpäässä.

Kun eri aloille hakeutujien motiiveja on kyselty, miltei poikkeuksetta vastaus on hyvä ope".

Rosen sisar Ansa Ruotsalainen (s. 1969) on samaa mieltä. Venäjänkielen lehtori Eila Ahpola oli myös erinomainen opettaja ja niinpä Ansasta tulikin venäjänkielen maisteri.

Rose ottaa esimerkin meidän kaikkien tuntemista fleece-asuista, antibakteerisista sukista, kasvomaskeista, jotka ovat kupari- tai hopeakäsitellyt.

"Kun niitä pestään, partikkelit huuhtoutuvat likaveisiin. Metallipitoisuuksia pystytään määrittelemään jätevedestä".

Hän ottaa esimerkin nyt trendikkään hopeaveden latkimisesta corona-viruksen torjuna ja toteaa sen olevan ihan sulaa hulluutta.

Jouko ja Eila Matilaisen viisi lasta. Vasemmalta Pekka, Paula, Rose ja Ansa, edessä Antti.

Rosen veljet Pekka ja Antti ovat fyysikkoja. Paula-sisar on sairaanhoitaja ja toinen sisar Ansa venäjänkielen maisteri. Vanhemmat Eila ja Jouko Matilainen ovat aina olleet ylpeitä lahjakkaista lapsistaan. Äiti piti myös Rosen peliurasta leikekirjaa.

"Miten ne aina odottivat meitä kotiin, kun vielä asuivat Rautalammin Myhinpäässä. Me lapset pidimme huolen siitä, että joka viikonloppu oli joku käymässä".

Rose ajoitti sisarustensa tavoin kesäloimat heinän-, virtasen- ja puidentekoaikeihin.

"Yhdessä tehtiin ja sitten pidettiin aina hyvät talkooekkerit päälle", Ansa kertoo.

Vielä on kysyttävä mistä Rose sai erikoisen nimensä?

"Äiti ihaili presidentti Kennedyä ja hänen äitinsähän oli Rose. Ehkäpä se oli hänellä mielessä, mutta sekoitui kiehtovalla tavalla pienen mustalaistytön Rositan nimeen. Hän oli majaillut perheensä kanssa syntymäni aikoihin aittojemme takana olevalla kankaalla ja polttanut itsensä kuumalla vedellä", Rose pohtii nimeensä johtaneita ajatuskuluja.

Nykyään lapsuuden kotiin keräännytään kesäisin. Yhdessä pidetään huolta talosta ja sen ympärillä olevista maista ja iltaisin lämmitetään savusauna Korpisen rannassa. ■

Rose Birgitta Matilainen saama Tiedeyhteisön kultainen ansiomerkki. Se oli kiitos 30- vuoden palveluksesta tieteen hyväksi. Suomen Tasavallan presidentin myöntämä Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ritarimerkin vuonna 2016.

NANOTEKNOLOGIA

Nanoteknologia on uusia ulottuvuuksia avaava tieteenhaara, jota voidaan soveltaa monelle alalle. Sitä käytetään esimerkiksi teknologia- ja energiateollisuudessa, lääketieteessä, ruokatuotannossa sekä arkea helpottavissa ratkaisuissa hyvin monipuolisesti. Sen onkin ennustettu aiheuttavan tieteellisen vallankumouksen monilla aloilla. Ihmisen aikaansaamia pienhiukkasia on ympäristössämme jo nyt runsaasti. Tuhansia vuosia on käytössämme ollut hiilimusta, väriaine, joka koostuu erittäin pienistä partikkeleista. Väriä käytetään edelleen muun muassa kumin, muovin ja kankaiden värjäykseen. Toinen yleinen esimerkki on ilmassa olevat saasteet, jotka lisääntyvät koko ajan.

Kotikoulussa viikunapuiden alla

Starship-robotit ja itseajavat testiautot ovat Vuolteenahon perheen arkea keskellä Piilaaksoa sijaitsevassa Mountain Wiew 'ssa, kuten myös pesukarhut, kalkkarokäärmeet, kojootit tai opossumit.

Sara Vuolteenaho, Mountain Wiew, Kalifornia

Herätyskello soi 6:30. Uusi kouluaamu, aurinko tekee nousuaan. Vuolteenahon perheen vanhemmat Heikki ja Sara nousevat sängystä ja menevät herättelemään seitsemäivuotiasta Ennaa ja yhdeksäivuotiasta Eeviä kouluun. Vielä ei ole kiire, mutta aamut menevät kiireisessä tohinassa vanhempien valmistellessa koululounaita ja lasten hoitaessa aamutoimiaan. Koulultakin saisi pientä maksua vastaan aamupäivällä syötävän välipalan sekä lämpimän lounaan, mutta Vuolteenahot, kuten iso osa muistakin perheistä lähettää mielummin ruoat kotoa. Tänään lounaslaukkuihin pakattiin eilistä pastaa termoskanuihin, pilkottuja vihanneksia omiin rasioihinsa sekä juotava jugurtti aamupäivän välipalaksi.

Vuolteenahot muuttivat Kaliforniaan 2015 syksyllä Lontoosta, jossa he olivat asuneet vuoden sitä ennen. Perheen isä Heikki oli saanut työpaikan Facebookilta ja perhe muutti muutaman muun kolleegan kanssa samoihin aikoihin ensin Lontooseen ja sieltä Kaliforniaan. Lyhyiden etsintöjen jälkeen sopiva koti löytyi Mountain View:stä, noin 40 minuuttia San Franciscosta etelään, jossa perhe edelleen asustaa. Muuttoja alla muutama, mutta viihtyisä alue ja kivat koulut pitivät perheen samoissa kortteleissa.

Kuten varsin tavallista tällä alueella, perheen äiti, Sara, on kotona lasten kanssa. Näin ei kuitenkaan aina ollut. Suomessa asuessa Sara oli töissä Micro-

Perhe kotipihallaan. Mountain View on keskellä Silicon Valleytä, täällä sijaitsee mm Googlen pääkonttori ja alle 20 minuutin ajelun päästä löytyy Amazon, Facebook, Netflix, LinkedIn yms., melkeinpä kaikki suurimmat tekno-firmat. Myös Stanford tuki.

Eevi oppitunnilla. Kotipihamaalla kasvaa eksoottisia puita, kuten avokadopuu, limepuu, sitruunapuu ja kuten asiaan kuuluu myös palmuja.

softilla, mutta vain kolme viikkoa toisen lapsen synnyttyä perhe muutti Lontooseen. Ajatus oli mahdollisesti palata äitiysloman jälkeen Microsoftille töihin Lontoossa, mutta sitten tulikin muutto Kaliforniaan, jossa kotiin jääminen tuntui parhaalta ratkaisulta koko perheelle.

Ratkaisu on tuntunut oikealta. Kalliiseen lastenhoitoon uppoava raha ei houkutellut ja toisaalta ruuhkassa istuminen ja pitkät hoitopäivät tuntuivat ikäviltä lapsille, joilla englantia ei vielä sujunut. Ratkaisu jäädä kotiäidiksi ei ollut helppo, mutta varmasti paras koko perheelle. Vuonna 2019 nuorempikin lapsista aloitti koulun, joka antoi Saralle aikaa opiskella urheiluravintovalmentajaksi sekä personal traineriksi. Harmillisesti koronan myötä työnteko jäi kuitenkin vähäiseksi. Maaliskuussa 2020 koulu muuttui etäopetuksiksi ja avattiin varsinasesti uudestaan vasta 2021 syksyllä.

Koulut täällä alkaa joka päivä 8:15 ja loppuu vähän ennen kolmea, paitsi kerran viikossa ns. minimipäivänä, jolloin koulu loppuu jo puolilta päivin ennen lounasta. Kouluun kuljetaan autolla, pyörillä tai kävellen, joissain tapauksissa erityisillä koulubusseilla. Ala-asteikäiset lapset eivät juurikaan kulje kouluun yksin, vaan kouluun tullaan vanhempien seurassa. Lapsilla ei ole ennen yläastetta puhelimia ja liikkuminen ja kavereiden kanssa ajan viettäminen tapahtuu vanhempien avustuksella. Lapsille, joiden molemmat vanhemmat ovat töissä, löytyy erilaisia kerhoja, lapsenvahteja ja iltapäivähoitoja, mutta juuri kukaan ei tule yksin tyhjään kotiin odottamaan vanhempien paluuta töistä.

Harmillisesti vuonna 2020 myös metsäpalokausi alkoi jo heinä-elokuussa. Metsäpalot ovat luontainen osa Kalifornian ekosysteemiä, mutta ilmastonmuutoksen myötä palot ovat pahentuneet ja joka vuosi rikotaan

ennätyksiä niin palojen laajuuden kuin tuhoisuuden suhteen. Usein metsäpalot alkavat loka/marraskuussa, jolloin voi toivoa jo sateita, mutta elokuulle 2020 sattui sateeton ukkosmyrsky, jonka salamat aiheuttivat lukuisia metsäpaloja kuivassa maastossa. Palojen myötä ilmanlaatu heikkeni suorastaan vaaralliseksi, ja ihmisiä kehoitettiin pysymään kokonaan sisätiloissa kunnes ilmanlaatu paranee. Sisätiloissa olemista kesti vähän päälle kaksi viikkoa.

Koulujen ollessa suljettuna Sara, kuten moni muukin vanhempi valitsi mielummin kotikoulutuksen kuin koulujen tarjoaman etäopetuksen. Hyvänä puolena sanottakoon, että kotikouluttaminen ei ole epätavallista Kaliforniassa ja materiaalia kotikoulutarpeisiin löytyy. Verkosta oli helppo ostaa ja tulostaa materiaalit kotona. Koulujen auettua taas syksyllä 2021 helpotus oli suuri ja lapset pääsivät takaisin julkiseen opetukseen.

Iltapäivällä Sara hakee lapset koulusta ja riippuen päivästä ohjelmassa on puistossa leikkimistä, kirjastossa käymistä tai harrastuksia. Molemmat Eevi sekä Enna soittavat pianoa ja harrastavat parkouria ja ns. triikkaamista (ilma-akrobatiaa). Omalta takapihalta löytyy trampoliini ja kiipeilyteline, jotka tukevat harrastuksia.

Heikki on tehnyt töitä kotoa 2020 keväästä lähtien ja vielä toistaiseksi ei ole tietoa koska palataan toimistolle. Onneksi koti on nyt päivisin hiljainen lasten ollessa koulussa, mutta kotikoulunkin aikaan työnteko sujui takapihalla olevassa pienessä piharakennuksessa, jonka oven saa mukavasti lukkoon. Rakennus on toiminut toimistona jo ennen korona-aikaa edellisille asukkaille, joten toimintojen siirtäminen sinne sujui vaivattomasti. Päivisin suurin häiriötekijä on katolla kisailevat oravat, jotka hakevat viikunoita tai avokadoja pihan hedelmäpuista. Iltaisin pimeällä voi tulla vastaan opossumi tai pesukarhu työpäivän päätteeksi.

Viikonloppuisin Vuolteenahot viettävät aikaa ystävien kanssa tai retkeilevät rannoilla ja metsissä. Ulos on helppo lähteä, koska sää on melkein aina miellyttävä. Ja toisaalta niinä kertoina kun sataa, on hauska mennä ulos hyppimään kuralätäköihin. Tyynimeri vetää puoleensa, aaltoja on rauhoittavaa katsoa ja kuunnella loputtoman pitkällä hiekkarannoilla. Vaikka upeissa punapuumetsissä tekisi mieli samoilla, metsässä liikkua täytyy varoa; puita ja kojootteja vaanii vilkkaastikin käytetyillä metsäteillä. Silmät täytyy pitää auki myös kalkkarokäärmeiden varalta.

Ulkoilu on kuitenkin mukavaa ympäri vuoden ja luontoa riittää ympärillä. Pohjois-Kalifornian sadekausi alkaa usein loka-marraskuussa ja jatkuu maaliskuuhun asti. Sadekaudella tarkoitetaan kautta, jolloin on ylipäänsä mahdollista saada sadetta. Sademäärät vaihtelee, toisinaan voi sataa viikon putkeen, kun taas toisinaan vain jotain päiviä kuukaudessa. Sää yleisesti ottaen on vähän pilvisempää, mutta suurimpana osana päivistä aurinkoa riittää edelleen. Sadekausien välissä voi piknikkejä sopia ilman säävarausta koska vaan – aina paistaa aurinko.

Enna
puussa

Vuolteenahon perhe laskettelemassa Utahissa.

Vaikka Amerikka on hyvin uskonnollinen maa, pääsiäisenä ei ole vapaapäiviä koulusta ja itse juhlaan tuntuu liittyvän useammin pääsiäispupu ja lapsille järjestetyt pääsiäismunajahdit kuin uskonnollinen merkitys. Munajahtiin kuuluu värikkäät muovimunat, joita pääsiäispupu on 'muninut' ympäriinsä ja lapset niitä korin kanssa etsii. Muovimunien sisältä löytyy herkuja tai pieniä aarteita lapsille.

Vuolteenahoilla ei kukaan erityisesti kaipaakaan määmiä, mutta pääsiäisenä valmistetaan lammasta ja valkosipuliperunoita. Munia värjätään ja koti koristellaan pupuilla ja tippuilla. Myös suomikoulussa, jossa lapset käyvät kerran kahdessa viikossa oppimassa suomea ja Suomen kulttuuria, puhutaan pääsiäisestä ja sen merkityksestä Suomen kulttuuriin. Perheen perinteiden mukaisesti vanhemmat järjestävät lapsille aarreenetsinnän, jossa pitää ratkoa pieniä tehtäviä. Viime vuonna lapset halusivat myös itse piilottaa takapihalle pääsiäismunia ja kutsuivat ystävänsä etsimään niitä aarrekarttojen kanssa. Kaikilla oli niin hauskaa, että eiköhän tänäkin vuonna pääsiäispupu käy munimassa munansa pihapuskiin. ■

Alkushokin jälkeen ihan mahtavaa

Sanna Rein astelee isoisänsä John Korhosen jalanjäljissä New Yorkin osavaltiossa.

*Sanna Rein,
New Yorkin osavaltio Albany*

Miten minä, Aili ja Armas Korhosen nuorin lapsenlapsi, päädyin 20-vuotiaana 6500 kilometrin päähän Amerikan maalle kaukaisesta koti Suomesta? Vaikka matkaan on mahtunut jo monta yllätyksellistä päivää, sekä maailmanlaajuinen pandemia, muistuu ensimmäinen päivä Jenkeissä helpoimmin mieleeni kuin kuvittelinkaan, onhan siitä jo reilu 2 ja puoli vuotta aikaa, kun aloitin yliopiston ja jalkapallo uran valtameren toisella puolen.

Heräsin aamuvarhaiseen asuntolan huoneistosta, kämpppäkaverilta lainaamaani peittoon kääriytyneenä, sillä omaa ei vielä ollut keretty hankkimaan. Kyseinen kämpppikseni oli myös uusi joukkuelainen ja starttasimme tämän lauantaiaamun yhdessä muroja syöden, ja vaihtaen pikaisia kuulumisia, ennen kuin riensimme kauden ensimmäisiin harjoituksiin. Päälimmäisenä muistan kuinka tuon päivän tuhotoman kuuma keli, aikaeroon totuttautuminen, sekä tahdittomien keskustelujen käyminen kielimuurin takia, oli koetella tätä Suomityttöä. Koti-ikävä puski kovasti ensimmäisiä viikkoja, mutta lukuisat puhelut perheen kanssa sekä uudet joukkuekaverit toivat helpotusta tähän alkushokin ylitsepääsemiseen.

Nykytilanne on jo hieman erilainen, luokittelen itseni jo kokeneemman sakin joukkoon, sillä itsestään matkustaminen Atlantin yli, täysipäiväinen englanniksi kommunikoiminen ja työskenteleminen ovat jo osa arkirutiinia. Ne haasteet, mitkä tuntuivat mahdottomilta ensinmäisenä syksynä, ovat nyt muuttuneet helpoiksi. Suomalaisen sisun ja periksiantamattomuuden avulla on monet haasteet selätetty ja opit

Sanna Rein on kasvamassa The College of Saint Rosen kampuksella nuoreksi naiseksi isoisoisänsä John Korhosen jalanjäljillä New Yorkin osavaltiossa. Erikoinen yhteensattuma pistää silmään Sannassa ja Johnissa, he olivat saman ikäisiä saapuessaan Rapakon taakse. Toisella taskussa hyvä englanninkielen taito, toinen oli ummikko.

opittu. Lähiympäristö alkoi pikkuhiljaa tuntumaan kotoisammalta ja oma arki olikin siirtynyt tiedostamatta nyt ei enää niin "vieraaseen" maahan.

Opiskelen New Yorkin osavaltion pääkaupungissa nimeltä Albany, siellä sijaitsee yliopistoni nimeltä The College of Saint Rose. Pääaineenani on Political science, joka vastaa Suomessa yhteiskuntatieteiden

den- ja lainopinopintoja, sivuaineena käyn sosiologian kursseja. Yliopisto on yksityinen laitos ja tästä johtuen opiskelijamäärä on vähäisempi. Tämä mahdollistaa pienemmät luokkakoot sekä hyvät keskustelumahdollisuudet professoreiden sekä muiden opiskelijoiden kanssa. Kampusalueella opiskelijat tuntevat toisensa ja urheilijoiden yhteisö on tiivis.

Opinnot olivat alkuun yleisesti ottaen hieman haastavia oman kielitaidon takia, vaikkakin suhteellisen hyvällä englannin kielellä tänne jo lähdin. Isoin haastavuus olikin akateemisen tekstin lukeminen ja tuottaminen, johon ei niin paljon koto-Suomessa ollut tottunut. Opintojen tekeminen jenkeissä voi ulkomaisille käydä hurjien lukuvuosimaksujen takia mahdottomaksi ja siksi itse olen onnekaassa asemassa, että urheilijana sain huiman tuen koulun käymiseen jalkapallostipendin avulla. Valmentajani koki, että taitoni ja potentiaalini jalkapalloilijana olisi tärkeä lisäys koulun joukkueeseen ja näin sain taloudellisen turvan ja mahdollisuuden opiskella korkeakoulututkinnon kyseisessä koulussa. Vaatimuksena urheilijoilla on pitää keskiarvo joka vuosi tietyn rajan

yläpuolella, jotta pysyy edustuskelpoisena ja laillisena pelaajana koulun joukkueelle.

Normaali arkipäivä omalta osalta menee aikalailla samalla rutiinilla. Aamupäivä luennoilla, iltapäivät joko omaa opiskeluaikaa tai lisää luentoja. Lähestulkoon joka ilta meneekin jalkapallon parissa 2 tunnista 4 tuntiin riippuen päivän agendasta. Loput päivästä meneekin sitten syömiseen ja rentoutumiseen. Urheilija-opiskelijan elämä varsinkin kisakaudella on hektistä, mutta jenkkikulttuuri on sen opettanut, että tavoitteiden eteen pitää tehdä paljon töitä. Ja niitä on tehtävä enemmän mitä muut, jotta voi menestyä ja kehittyä.

Kisakausi meidän jalkapallojoukkueelle on intensiivinen, ja jalkapallosta saakin nauttia joka päivä elokuusta joulukuulle asti. Tämä tuottaa omia haasteita suorituskyvyn kannalta, mutta sekin korostaa urheilijan vastuuta pitää oma kroppa kunnossa ja olla valmiina aina seuraavaan peliin ja harjoituksiin koko sarjakauden ajan.

Treeneissä tehdään töitä ja valmentaja pitää huolen siitä, että jokainen harjoitus vie meitä kohti asetettuja tavoitteita ja menestystä. Pelejä pelataan useampi ottelu viikkoon ja parhaimmillaan pelit ovat olleet jopa parin päivän päässä toisista.

Viimeisimmät kaksi pelaamani kautta, on joukkueemme pärjännyt uskomattoman hyvin ja olemme koko Yhdysvaltojen laajuisen Divisioona II parhaimmistoa, tämä luo uusia mahdollisuuksia sekä paineita menestyä. Viime joulukuussa vietimme kaksi viikkoa tien päällä ja matkustimme pelaamassa loppuotteluita Länsi-Virginiassa ja Coloradossa sekä sijoituimme maan 2. parhaaksi joukkueeksi divisioonassamme. Jalkapallo tuo siis mukanaan uusia mahdollisuuksia nähdä maailmaa sekä saavuttaa hienoja voittoja, mikä on kaiken sen kovan työn arvoista.

Mikä herätti minussa kiinnostuksen muuttamaan ulkomaille? Oma kiinnostukseni taisi herätä yläasteikäisenä ja ajatuksesta päästä yliopistoon Yhdysvaltoihin, jossa pääsisi pelaamaan jalkapalloa sekä tekemään tutkintoa eliiympäristössä. "Jenkit" ovat tunnettu yliopistoliigasta ja mahdollisuudesta yhdistää urheilijan ja opiskelijan elämä yhteen. Tämä oli suuri haaveeni, jonka päätin lähteä toteuttamaan.

Ennen tätä olin myös kuullut paljon tarinoita suvun Amerikan papasta, eli äitini, Anjan Reinin isoisästä ja hänen seikkailuistaan Yhdysvaltoihin. Nämä tarinat olivat aina kiehtovaa kuunneltavaa ja ehkä niilläkin oli osansa oman kiinnostukseni syntymisessä. Vaikka en itse isoisääni ole tavannut, ovat meidän polkumme saattaneet kulkea samoja reittejä täällä Amerikassa. Voisin jopa todeta että olen kasvamassa nuoreksi naiseksi isoisäni John Korhosen jalanjäljillä New Yorkin osavaltiossa.

Helppo ei ollut urakka ja prosessi päästä maailman toiselle puolelle toteuttamaan omaa unelmaa, ja siksi oman perheen sekä suvun tuki onkin ollut kultaakin kalliimpi. Silloin kun oma jaksaminen oli koetuksella, sai aina tuen kotoa. Muistan aina myös Äidin sanat ensimmäiseen vuoteen lähtiessä 2019. "On tärkeää kokeilla ja yrittää, jotta tietää, mutta pitää muistaa jos siltä tuntuu niin aina pääsee myös maitojunalla takaisin kotia".

Sannan isoisä John Korhonen Detroitissa vuonna 1975

Nipurin kartanon nuori isäntä

Insinööri Riku Mehtolla ei tule olemaan vapaa-ajanvietto ongelmia tulevana vuosina, kun hän kunnostaa arvokartanoa Rautalammin Konnekoskella.

Kristiina Hurmerinta

Kun Riku Mehto otti harteilleen Nipurin kartanon isännöyden, hän ei olisi varmasti uskonut, että vuotta myöhemmin hänen instagramtiliään seuraa yli 12,500 ihmistä. Tai että Nipurin kohtalosta kiinnostuu niin Yle kuin iltapäivälehdistö, paikallisista puhumattakaan. Kartanon kiinnostava historia ja sen yllä leijuva salaperäisyys vetää puoleensa. Ketä siinä on asunut? Miten ihmeessä tulit sen omistajaksi? Miten ikinä uskaltauduit noin hurjaan urakkaan?

Kysymyksiä, kysymyksiä. Ja Riku, hän löytää uskomattomia aarteita laatikoista, laukuista, monta vuosikymmentä suljettuna olleista arkuista nimismiespostia leimoineen ja sinetteineen.

Talon arvoitus ja salaisuus paljastuu hiljalleen. Talo on täynnä yllätyksiä. Laatikkokaupalla hopeaa, astiastoja, karttoja, ikivanhoja raamattuja ja melkein mitä vaan. Urakka on melkoinen sillä talossa ei ole asuttu pariin vuosikymmeneen ja sitä ennen vain puolet alakerran asuintilasta oli käytössä. Muu osa liki koskematon.

- Onhan täällä alakerrassa noin 270 neliötä ja toinen mokoma yläkerrassa, Mehto sanoo.

Ihmettelemistä riittää. Ovien takaa avautuu uusia ja uusia huoneita, joiden takaa paljastuu häivähdyks menneen maailman loistoa.

Alakerran yli kolmemetriset huoneet ovat vaikuttava näky. Hirsiseinät ovat jykevät ja suorat.

- Katoppas näitä tapetteja. Ihan ovat alkuperäiset, Mehto sanoo.

Vanhoja tapetteja löytyy ainakin kahdesta huoneesta, eikä pelkkiä palasia, vaan jopa koko seinän alalta. Pinkopahvit ovat suojanneet niitä vuosikausia.

Riku Mehto ja Kertu Kuldorg

Mehto kiittelee työryhmäänsä, johon kuuluu hänen isänsä rakennusinsinööri Esa Mehto, naisystävä Ker-
tu Kuldorg, kaverit sekä muu perhe erilaisin sukulais-
vahvistuksin. Kaikki apu on tarpeen, sillä työtä riittää.
Suurin osa kartanosta on yhä 1900-luvun alun asussa
mattoja myöten.

Vaan miten Riku Mehtosta tuli kartanon omistaja?

- Aina olin halunnut käydä sisällä katsomassa miltä
kartano näyttää. Isäni serkun poika, joka silloin tilaa
isännöi, ei koskaan päästänyt sisään, Riku Mehto ker-
too.

Sitten tuli hetki, jolloin kartanon omistajan äiti Maija
Jalkanen antoi luvan astua sisään. Mehtolla oli tie-
dossa, että kartano on ollut huonolla hoidolla vuosi-
kymmeniä, mutta hämmästytti kuinka paljon vanhoja
kalusteita oli jäljellä. Ei risoja vaan korjauskelpoisia
kuten talokin.

- Auttelin Maijaa hänen poikansa kuoleman jälkeen,
toimittelin asioita. Kerran hän sitten sanoi, että istu-
han tuohon minun viereeni ja kysyi mitä tuumaisit
jos sinusta tehtäisiin Nipurin omistaja?

Toki nuorimies oli hämmäntynyt, mutta Maija tou-
husi asian loppuun asti ja kohta Riku Mehtosta tuli
Nipurin kartanon sekä sen mailla olevien muiden ra-
kennusten omistaja.

Mutta nyt sisälle vanhojen huonekalujen ja tapettien
maailmaan.

Isoja yllätyksiä ei ole paljastunut. Kivijalka, joka pai-
koin on jopa kaksi metriä korkea kaipa parista koh-
dasta korjausta. Rossipohjalle rakennettu talo on
pysynyt kuosissaan ihmeellisen hyvin. Lattiat joudu-
taan kuitenkin avaamaan ja uusimaan. Katto ei ole
vuotanut kuin piipunjuuresta, joten kosteusvaurioita
ei näyttäisi olevan.

*Nipurin kartano Rautalammin Konnekoskella on tavan-
omaista talonpoikaisrakennusta komeampi. Nipurin
kartano on Riku Mehton isän Esa Mehton syntymäkotina ja
paikka jossa hän eli kahdeksan ensimmäistä vuottaan.
"Se tekee paikasta erityisen, sanoo Riku Mehto.*

1800-luvulla suosittiin tummia voimakkaita värjä. Muodissa oli kertaustyyliä Sinisessä tapetissa ajalle tyypillinen kasviornamentti. Talossa on useita uusbarokin huonekaluja.

- Iskän kanssa on tehty kuntokartoitus. Kokonaisuuden kannalta on tärkeää, että katto ei ole vuotanut kuin piipun varresta. Siksi varmaankin myös huonekalut, esineet ja muut tavarat ovat säilyneet ihmeellisen hyvin.

Alakerran lattia menee uusiksi, sillä vuosikymmenien aikana talossa asuneet kissat ovat viimeistelleet sen lähtökuntoon.

- Talon viimeisellä asukkaalla oli pahimmillaan 40 kissaa täällä. Kissanpissa osoittautui hajuna hyvin haasteelliseksi, mutta olemme nyt melkein taittaneet pahimman vaiheen.

Yksi vahinko raivauspuuhissa sattui ja se harmittaa Mehtoa

- Siirsin Kertun kanssa salin kaappikelloa enkä tajunnut, että kello-osa on irrallinen. Se tipahti lattialle, mutta onneksi kaikki osat yhtä puukoristetta lukuunottamatta säilyivät ehjänä. Liimaamalla saadaan vanhan veroinen.

Nuoren kartanonomistajan onneksi myös museopuoli on ollut kiinnostunut hänen urakastaan.

- Yhtenä päivänä serkkuni soitti ja sanoi, että hänellä oli äsken langan päässä ihka elävä rakennuskonservaattori..

Ja niinpä kohta Nipurissa vieraili rakennuskonservaattori Marja-Liisa Halonen. Hän huomasi rakennuksessa Engelin arkkitehtuurin piirteitä. Näin voi hyvinkin olla, sillä arkkitehti Carl Aleksander Engel piirsi Rautalammin puukirkon 1844. Miksipä herraspiireissä ei olisi käytetty tunnetun arkkitehdin apua. Puhdaslinjainen maalauskartano on joka tapauksessa komea, olipa se kenen tahansa piirtämä.

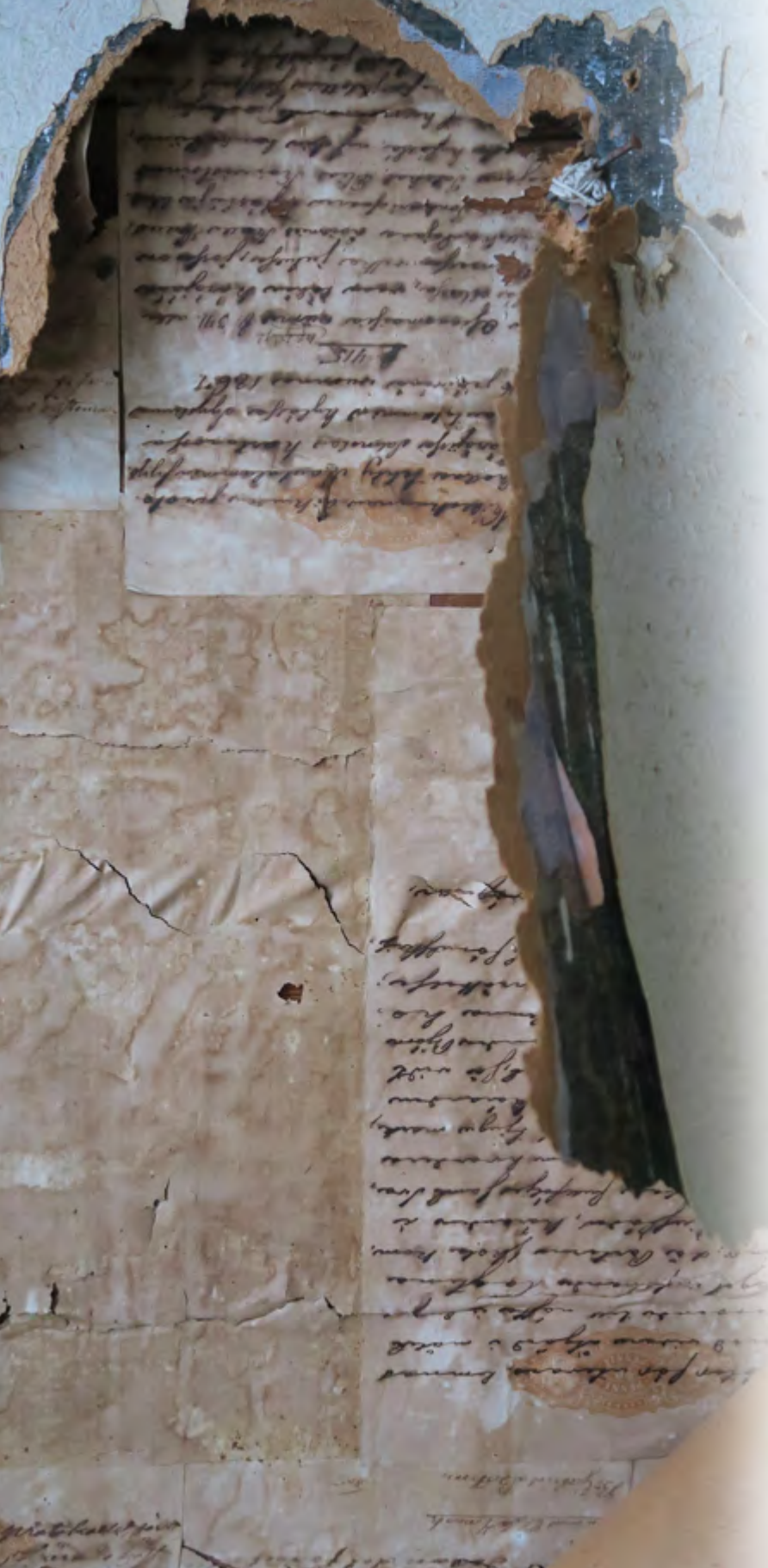
Halonen ihasteli tapettien kuntoa ja kehoitti säästämään sen minkä vain voi.

- Rullatkaa äkkiä tuo matto, se on arvokas, hän huudahti nähdessään salin villalankamaton.

Ammatti-ihmisenä hänellä oli silmää erotella jyvät akanoista.

Työtä nuorella miehellä tulee olemaan apureineen roppakaupalla, mutta hän ei näy pelkäävän sitä. Taivoitteena vuodelle 2022 on kivijalan korjaus, viimeisten kissaparfyymeiden hätistely ja alakerran lattioiden ottaminen puupinnoille. ■

Artikkeli ilmestynyt ensimmäisen kerran Sisä-Suomen lehdessä 2022.

Montus-Nipurin tila on kruunun uudistila vuodelta 1788. Kartanon Konnekosken rantaan rakennutti nimismies Ivar Fredrik Lindbohm vuonna 1875. Lindbohmin tytär Viivi avioitui kuvanveistäjä Ville Vallgrenin kanssa.

Nimismies Lindbhom oli herrasmiesviljelijä ajan tavan mukaan ja alustalaiset huolehtivat tilan töistä. Metsää Nipurilla oli tuolloin 700 ha. Seuraava omistaja Aaro Jalkanen tuplasi metsäomaisuuden.

Pihapiirissä on kahdeksan rakennusta, joista vanhin on 1850-luvulla Rautalammin kirkonkylältä siirretty hirsirakennus. Se toimi aikoinaan nimismiehen virkatilana. Kartanon rakennuksiin kuuluu myös vanha viljakuivuri, navetta, sauna, lato, asuinmökki, aitta.

Kartanon korjaustöitä voi seurata *nipuri1875*-instagramtililtä, jossa esillä kuvia ja kertomuksia korjausvaiheista ja talon historiasta.

Hirsiseiniä oli aikoinaan pohjustettu myös vanhoin sanomalehdin, sinetillisin asiakirjoin ja vaikkapa tilikirjojen sivuilla. Vanhimmat ovat 1850-luvulta. Vintillä on tuoreempia lehtiä nipuissa. Sieltä löytyi myös 1963 Savon Sanomissa ollut etusivun uutinen presidentti Kennedyn murhasta.

FERDINAND KORHONEN (21.12.1850 – 1.1.1913) AMANDA, OS. UTRIAINEN (22.10.1854 – 24.5.1908)
LAPSET: ALBERT 1876, MATILDA/TILTA 1878, OTTO 1880, EEDLA/EETLA 1883, (ELSA MEHTON
ÄITI JA RIKU MEHTON MUMMO) MIKHEL 1885, ANNA 1887, ABEL 1891, EDVARD/EETU 1897.

Nipurin Elsa osasi karjanhoidon ja ruuanlaiton ihan viimeisen päälle

Kaksi leskeä pyöritti suurta Nipurin kartanoa kahden vuosikymmenen ajan, ottaen vastaan niin evakot kuin sotavangitkin.

Leena Pakarinen, Rautalampi

Silloin, kun Elsa-mummoni asui Nipurissa, mäki oli täynnä väkeä ja vipinää. Päärakennus oli 1930-luvun puolivälistä kahden perheen koti: Hankaveden puolella asuivat Martti ja Tyyne Jalkanen lastensa kanssa ja Elsa – silloin parikymppinen nuori leski lastensa kanssa pihan puolella.

Heidän lisäksi tilalla asui paljon muuta väkeä: työväkeä, palvelijoita, lapsia, vanhuksia. Rannassa oli saunarakennus, jossa oli kaksi kamaria. Siellä asui kymmenlapsinen perhe, jonka koti oli palanut ja toinen perhe toisella puolella.

Einari tuli töihin 40-luvulla, asui ensin päärakennuksessa, sitten hänelle rakennettiin mökki ihan pihapiiriin. Mökin leivinuunissa nipurilaiset kävivät paistamassa leipää.

Elsa Korhonen oli tullut taloon todennäköisesti 20-luvun loppupuolella, ensin töihin. Vuonna 1934 hän meni naimisiin talon toiseksi vanhimman pojan Tauno Jalkasen kanssa – isovelji Teuvo oli nuorena hukkunut kevätjäihin – mutta Taunokin hukkui ennen äitini syntymää. Siitä viiden vuoden kuluttua Elsa sai nuoremman veljen Reinon kanssa pikkusiskon äidilleni.

Nipurin toisen sukupolven veljeksistä – Teuvo, Martti, Tauno, Reino – kukaan ei saavuttanut 40-vuoden ikää. Marttikin kuoli vuonna 1942 rintamalomalla ollessaan myllymatkalla hevosonnettomuudessa. Hän oli ollut edistyksellinen maanviljelijä ja muun muassa rakentanut aikakaudellaan ison navetan mäen päälle. Edellinen oli suunnilleen nykyisen tien vieressä. Kahdella leskellä oli tekemistä Nipurin kokoisen kartanon pyörittämisessä. Tyyne Jalkanen oli kaupunkilaistyttö, kansakoulunopettaja ja kouluvuoden aikana paljon kortteerissa kirkonkylällä, joten Elsalle jäi paljon vastuuta.

Monet muistelevat, miten kova työntekijä Elsa oli. Hän osasi karjanhoidon ja eläinrakkaana myös piti lehmien hoitamisesta. Keittiössä oli ainakin Mirri-niminen kissa.

Me lapsenlapset muistamme hyvin mummolan herkut Riihirannassa. Se ei ole ensimmäinen kerta, kun Elsan ruuanlaittotaidosta on puhuttu. Nipurin perunnostotalkoiden on kerrottu olleen suosittuja paitsi talkootanssien, myös Elsan hyvien ruokien takia.

Isossa tuvassa olleilla kangaspuilla Elsan täti Anna Ferdinandintytär Korhonen kutoi Tyyne Jalkaselle pellavaisia ikkunaverhoja. Elsan täti oli paljon Nipurissa, samoin Elsan veli Jaakko Korhonen.

Sotien aikana Nipurissa tapahtui paljon. Päärakennuksen nurkkakammarissa – siinä oli myöhemmin Nipurin kauppa – asui kaksi evakkoperhettä. Myös Alapuolen sali ja väentupa olivat sodan jälkeen maajoituskäytössä. ”Emme ole nälkäisiä vaan Nälkäsiä”, oli yksi perhe selittänyt sukunimeään.

Venäläisten sotavankien aika on jäänyt mielenkiintoiseksi luvuksi Nipurin historiaan. Väentuvan iso tupa jaettiin heitä varten puoliksi ja kalustettiin kaksoiskerroslavitsoilla.

Vangeilla oli oma kokki, Timo, joka oli hyvin tarkka käsiensä puhtaudesta ruokaa laittaessaan. Vangit marssivat päivittäin metsätöihin ja palasivat iltamyöhään.

Aleksander-niminen vanki tiedettiin musikaaliseksi. Kun Nipurissa oli vieraita käymässä, hänet kysyttiin soittamaan salissa ollutta flyygeliä.

Muistan lapsuudestani, miten jouluaattoisin pimeällä hautausmaalla etsimme äitimme kanssa lumi-kinoksista Mannan, Nipurin lastenhoitajan hautaa. Hän oli Maria Alt, joka oli tullut Uudesta-Häkkilästä Jalkasten mukana Nipuriin. Uuden-Häkkilän Aarohan osti Nipurin vuonna 1911.

Manna asui Alapuolella omassa kammarissaan ja hoiti suurella rakkaudella kaikkia Elsan lapsia, varmasti kaikkia muitakin Nipurin lapsia. Mannan ruokabravuuri oli kalakeitto.

Martin kuoleman jälkeen myös Elsa muutti tyttöineen Alapuolelle. Myöhemmin hän meni naimisiin Niilo Mehdon kanssa ja sai hänen kanssaan kolme poikaa. Rikun isä Esa on siis syntynyt Nipurissa ja asunut siellä 8-vuotiaaksi.

Vuonna 1957 Elsa ja Niilo rakensivat Nipurin viereen kosken rantaan oman talon, Riihirannan. Yhteydet Nipuriin säilyivät lämpiminä. Esa oli Nipurin Eeron hyvä ystävä tämän kuolemaan asti. ■

Kuva Nipurin portailta heinäkuulta 1938 kertoo, miten paljon väkeä kartanossa oli. Vasemmalla ylhäällä on Martti Jalkanen sylissään 4 kk ikäinen Maija-vauva ja pylvään vieressä Tyne Jalkanen. Elsa Jalkanen istuu portaiden puolivälissä valkoinen huivi päässään nelivuotias Tuovi sylissään.

Iris kuvaa kuin viimeistä päivää

Vuoden kuvaaja 2021 -tittelin napannut Iris Haltimo on ollut kaksi vuotta mukana rakentamassa Wanha Tuomas lehden visuaalista ilmettä.

Kristiina Hurmerinta

Mökillä Istunmäen Mämmikorvessa oli kiinnostava riippakoivu. Siinä ollut oksa alkoi kiehtoa valokuvaaja iris Haltimoa.

- Olihan se semmonen rippula, mutta valo osui kiinnostavasti sen oksiin ja päätin napata siitä kuvan, hän kertoo.

Se laukaisu toi voiton viimeisessä osakilpailussa ja viimeisteli voiton Kamera-lehden järjestämässä Vuoden valokuvaaja -kilpailussa. Osakilpailuja oli vuoden 2021 aikana kaikkiaan neljä. Kuvat pisteytettiin teemoittain ja lopussa laskettiin pisteet yhteen. Teemoina kilpailussa oli kasvu, värit, jono ja kulta.

- Kuvasin tuon riippakoivun oksan Nikon superzoomilla. Se on kamera, joka minulla on aina mukana. Haltimo on kuvannut vuodesta 2013 lähtien, alkuun verkkaisesti, mutta sitten yhä kiihtyvämällä tahdilla. - Ostin silloin eka järkkärini, ymmärtämättä mitään valokuvauksen perusteista. Pikku hiljaa opettelemalla alkoi syntyä jälkeä ja hurahdin valokuvaukseen täysillä, hän kertoo.

Nälkä kasvoi syödessä ja kohta innokkaalla kuvaajalla oli jo monenlaista vempeltä. Macro-objektiivin hankinta oli käänteentekevä ja avasi uudet maailmat. Kohteeksi valikoituivat nyt ötökät ja niiden pienten yksityiskohtien kaikkeus.

Haltimo liikkuu kameransa kanssa luonnossa, josta löytyy suurin innoitus. Hylätyt talot, lopullisesti sulkeutuneet ovet, asumisen jäljet kiehtovat. Kamera tallentaa elettyä elämää, rosoista ja usein myös surumielistä. Kuvissa läiskyy myös hulvaton huumori, jota hän täydentää terävillä teksteillään. Lego-installaatioiden pienoiskertomukset pikku-ukkoineen ja akkoineen ovat täynnä oivaltamisen riemua.

Iris Haltimo on 55-vuotias eläkeläinen, jonka intohimo on valokuvaaminen. Vaikka ALS-tauti rajoittaa, se ei estä Haltimoa näkemästä arjen kauneutta ja elämän ainutkertaisuutta kameran linssin läpi. Wanhin Tuomaan lukijat ovat saaneet nauttia Iirisen upeista luontokuvista jo kaksi vuotta.

Iiris Haltimo

Vuosi 2021 oli Haltimolle menestyksekkäs. Elokuussa neljä hänen työtään valittiin Tampere Photo festivalille. 40x60 kokoon suurennetut kuvat olivat häkellyttävän upeita. Ne herättivät festivaaliväessä ansaittua kiitosta.

Jos on paljon hyvää, on myös paljon surua.

Vuonna 2019 Haltimon maailma romahti, kun hän sai ALS-diagnoosin. Luonnossa liikkuneelle kuvaajalle tuli uudenlaisia haasteita taudin edetessä ja syödessä liikuntakykyä. Vaikka kädet eivät enää toimi moitteettomasti ja liikkuminen sujuu vain rollaattorin tai pyörätuolin kanssa, hän ei ole jäänyt surkuttelemaan kohtaloaan. Mitä kovemmin kuolema kolkuttelee ovea, sitä kiihkeämmin Haltimo tarttuu Nikoniinsa ja suuntaa sen superzoomin ympärillään olevaan elämään. Tarkentaa ja tallentaa havaintojaan.

- Valokuvaus auttaa pitämään pään kasassa. Voisi sanoa, että kuvaan kuin viimeistä päivää. Ehkä se näkyy myös kuvissani. ■

Mökin pihamaan riippakoivun kulta sinetöi Iiris Haltimon Vuoden 2021 kuvaajaksi.

*”Syystuulien syliin lehdet varisevat
ja niinkuin kultasade raukeavat”,
Saima Harmaja: Kultaisia lehtiä*

SUKU- TUTKIMUSTA

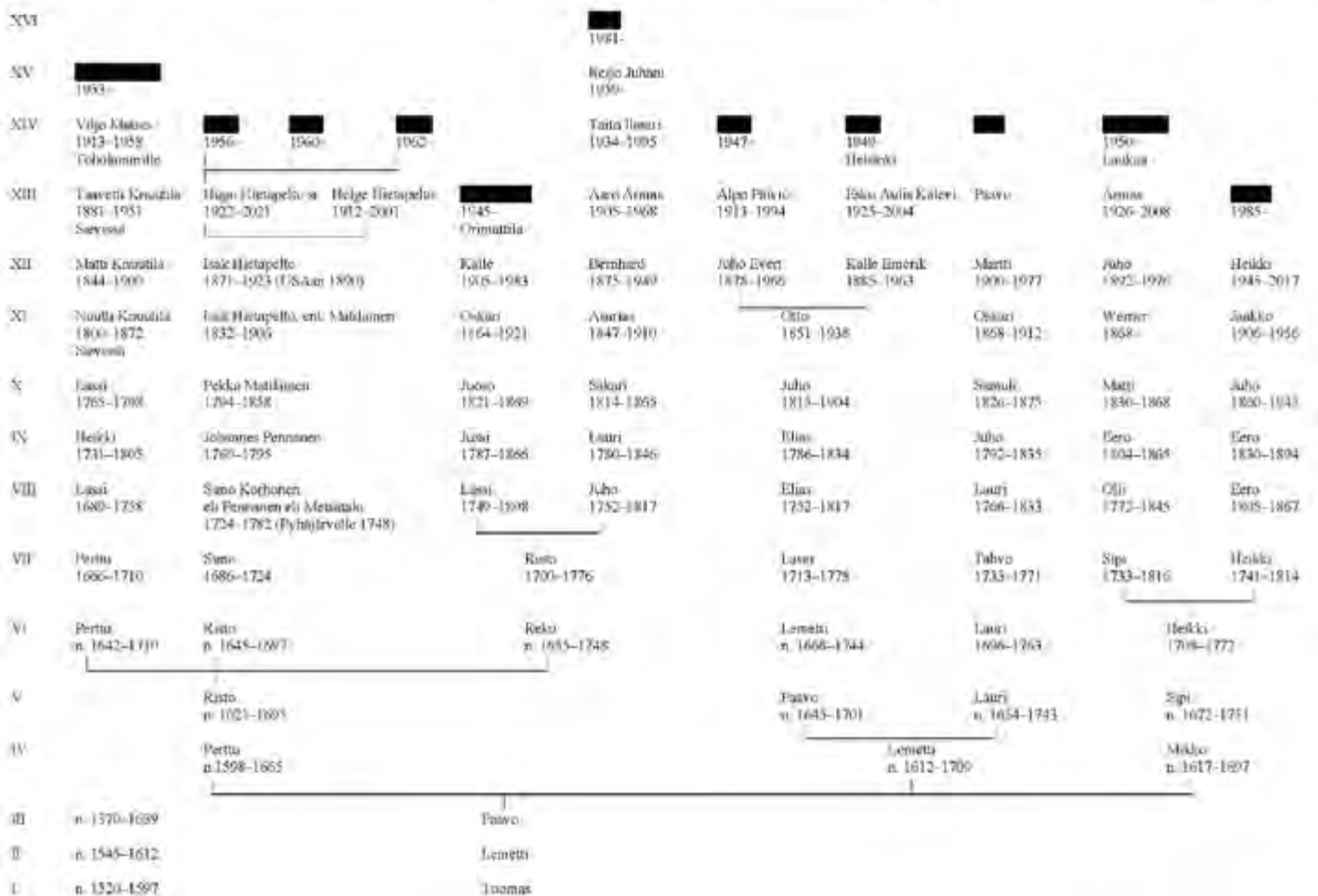
Rautalammin Korhosten isälinjat

Hannu Korhonen, Orimattila

Rautalammin Korhosten isälinjat DNA-määrittelyt

N-Z4770 → N-Z5058 → N-Z4789 → N-CTS445 → N-Z19930 → N-CTS12908 (CTS3587) → N-Z121389 → N-Z11382 → N-PT37450 → N-BY174127

HK 20.12.2021

Sukuamme Ääneseudulla

Hannu Korhonen, Orimattila

*Sukuseuramme säännöissä sanotaan, että seuraan on lupa liittyyä kaikilla Rautalammin Korhosilla sekä heidän puolisoil-
laan ja jälkeläisillään. Siinä on yksi määritelmä sukulaisuus-
delle. Sukukokouksen pitäminen 70 vuoden takaisessa kou-
lukauppalassani, nykyisessä kaupungissa Äänekoskella sai
muistelemaan, olisiko koulutovereinani tai naapureinani ollut
kaukaisia sukulaisia, vaikka se ei ehkä sukunimestä olisikaan
näkynyt aikanaan. Ja pohtimaan, ketä Rautalammin Korhos-
ten jälkeläisiä on asunut tai asuu nykyään Ääneseudulla.*

Kansakouluaikaisessa tietämyspiirissäni Äänekos-
kella ei ollut oman perheeni lisäksi kuin yksi muu
Korhonen, saman koulun opettaja Matti Korhonen.
Tämän jutun kirjoittamisen yhteydessä tulin otta-
neeksi selvää, että hän on sukumme sonkarisaarelais-
ta haaraa, Pihtiputaan kautta Äänekoskelle kiertänyt.
Ennen kouluikäni asuivat lähinaapureina Kovalas-
sa Äänekoski-yhtiön piiriesimies Aarne Koponen k.
8.10.1952 ja hänen puolisonsa Aino Koponen o. s.
Suomela. Aloitettuani sukututkimuksen vuosikym-
meniä myöhemmin kävi eräästä Jaakko Hirvosen sel-
vityksestä ilmi, että Aino oli äitinsä puolelta meidän
Korhosiamme.

Monet Korhosemme ja heidän jälkeläisensä ovat
asuneet Äänekoskella vain muutamia vuosia ja tai
vuosikymmeniä. Niinpä esimerkiksi oma lapsuuden-
perheeni asui siellä vuosina 1949–1985. Sukulehtiju-
tussa (WT 2016 s. 9–21) kerrotaan Vesannon Humala-
puron tyttärestä Olga Maria Korhosesta, joka muutti
Äänekoskelle vuonna 1901 miehensä, tehtaalle toi-
mihenkilöksi tulleen Kalle Huttusen kanssa. En tiedä,
jäikö heiltä jälkeläisiä Äänekoskelle.

Jäsenrekisterin mukaan Ääneseudulla asuu kym-
menkunta sukuseuramme jäsentä, näistä vain yksi
on sukunimeltään Korhonen. Heidän joukossaan on
sukuneuvoston varajäsen Eeva Takala, jolla on syvät
juuret Ääneseudulla isoisänsä isän, Konginkankaan
myllärin Werner Korhosen peruja. Hänen lapsistaan-
kin yksi asuu Äänekoskella. Isoisästään Juhosta Eeva
kirjoitti sukulehtemme (WT 2011 s. 12–17). Korhos-
ten geenejä oli myös vanhojen äänekoskelaisten
muistaman Puuran matkustakodin pitäjässä Helmi
Puurassa ja siis myös hänen tyttäressään Eine Rauta-
virrassa, joka tietääkseni elää edelleen Suolahdessa
pitkästi yli 90-vuotiaana (WT 2015 s. 46–54 ja 2019
s. 8–12).

Sukulaisiamme olivat myös Konginkankaan Siipini-
men Korhoset (WT 2015 s. 22–33) ja Sumiaisten en-
simmäinen kansakoulunopettaja August Korhonen
(WT 2021 s. 34–39). Heidän jälkeläisiään saattaa elää
edelleen Ääneseudulla, sillä esimerkiksi Siipinimen
Oskarin tytär Hilma muutti miehensä Antti Itäkosken
kanssa Äänekoskelle 1955. Vastaavasti Augustin poi-
ka Onni toimi opettajana Äänekoskella. Meidän Kor-
hosiamme myös tunnettu suolahtelainen viestinnän
monitoimimies Risto Korhonen.

Eeva Takala miehensä ja poikiensa sekä miniänsä kanssa

Geeneistä puhuminen ei ehkä ole kaikkein luontevin ja totuudenmukaisin tapa puhua sukulaisuudesta muuten kuin ihan lähisukulaisten tai isä- ja äitilinjoiden osalta. Isä- ja äitilinjaa määritteleviä geenejä lukuunottamatta yhteinen geneettinen perimä puollittuu nimittäin keskimäärin joka sukupolvessa niin, että esimerkiksi kymmenen sukupolven mentyä jäljellä on vain vajaa tuhannesosa. Eikä aina sitäkään, sillä perimä ei jakaannu tasan isovanhemmilta tulevien geenien suhteen.

Tämä merkitsee sitä, että yhteistä tiettyyn sukuun liittyvää perimää on joskus havaittavissa vain vähän jo viidennessä sukupolvessa. Ja muutenkin itäsuomalaisperäisten geneettinen sukulaisten kohdalla yhteinen perimä tulee monista eri sukuja edustavista

yhteisistä esivanhemmista eikä siinä silloin korhoisuus useinkaan paljon paina. Kaukaisessa sukulaisuudessa on siis useinkin kyse enemmän koko perimästä ja itse kunkin kokemasta sukuyhteydestä kuin tietystä suvusta periytyvistä geeneistä.

Sukulaisuuden kannalta onneksi monilla meistä on esivanhempinaan Rautalammin Korhosia monessa sukulinjassa. Kuvaava esimerkki ovat suolahtelaiset Kaisa ja Veli Rytkönen (WT 2013 s. 29). Veli on Korhonen vain hyvin pieneltä osalta, sillä hänen korhoisuutensa periytyy isoisän isoisän äidinäidin äidistä. Kaisa on Korhonen paljon vahvemmin. Hänen isänäitinsä oli Rautalammin Korhosia Konneveden Hoikanselkämästä. Samoja Korhosten geenejä tulee hänelle kaikkiaan viidestä muusta esivanhempien linjasta

Kaisan Korhos-nimiset esivanhemmat kymmenen sukupolven ajalta Tuomo Häkkisen laatimaan Geneanet-sukupuuhun väritettyinä.

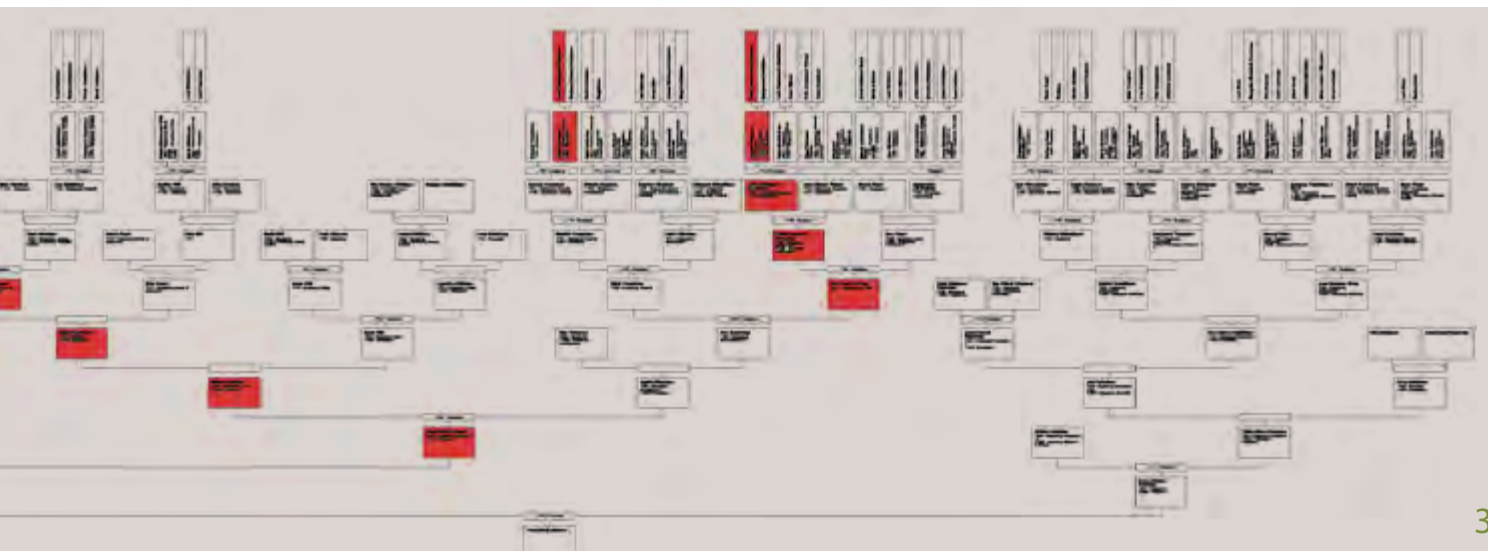

Suolahtelaiset Rautalammin Korhosten jälkeläiset Kaisa ja Veli Rytönen.

kymmenen sukupolven aikana, siis moninkertainen Korhos-perimä.

Rautalampilaiset suvut – niin kuin itäsuomalaiset suvut yleensäkin – muodostavat kiinteän verkon, jossa suvut liittyvät toisiinsa avioliittojen kautta. Esi-
vanhempia tulee monista suvuista. Yksittäinen ihminen voikin oikeutetusti kokea kuuluvansa moneen sukuun. Niinpä alla olevasta Kaisan esivanhempien

kartasta voitaisiin yhtä hyvin kuin Korhosia etsiä Jämseneitä, Tiitisiä, Huttusia, Liimataisia, Kärkkäisiä, Konttisia, Vesterisiä ja monia muita. Geenitkin risteilivät suvusta sukuun, kun tyttäriä naitiin muihin sukuihin. Myöhempien avioliittojen kautta Korhostenkin geenit palasivat toisennimisten sukujen varjosta takaisin Korhosille miniöiden mukana. – Mitä kaikkea paljastuu, kun tapaamme suukokouksessamme ja juhlassamme ensi kesänä Äänekoskella. ■

Koipiniemen Korhosten sukujuuria hakemassa

Johan Frederik Korhosen (1830-1893) sukupuusta löytyy 1930-luvulle tultaessa yllättävä tieto. Augustin kaksi nuorinta poikaa lähtee etsimään työtä Neuvostoliitosta. Taavetti päätyy vankileirille ja Gunnar teloitetaan. Kumpikin rehabilitoidaan 1989.

*Salme Sahlberg o.s. Relander, Jyväskylä
Johan Fredrikin pojan pojan tyttären tytär*

Koipiniemen Korhosten sukupuu (Wanha Tuomas 2014) on toiminut hyvänä lähtökohtana omien sukujuurieni tutkimiseen. Monet tunnit on tullut elettyä entistä elämää viettäen aikaa netissä kirkonkirjojen, henkikirjojen, Suomen Sukututkimusseuran Hiskin, erilaisten sukujulkaisujen etc. seurassa. Suuret kiitokset tämän artikkelin kirjoittamiseen kannustamisesta Mänttään Pekka Korhoselle, jolta sain myös tärkeää apua ja tietoa. Tutkijana olen amatööri, mutta olen pyrkinyt huolellisuuteen ja mahdolliset tahattomat asiavirheet, väärinmuistamiset minulle anteeksi annettakoon. Jutun valokuvat ovat perheen omia.

JOHAN FREDRIK (Juho Rieti) syntyi 1.9.1830 kolmannen polveen Koipiniemen uudisasukas Fredrikin (Rietin) (n.1745–1808) jälkeen. Johan Fredrikin isoisä oli Koipiniemen isäntä Mikko (1767–1845) ja isä Fredrik (Rieti) (1792–1838). Isä Rietin piti jatkaa isänsä jälkeen talonpitoa Koipiniemessä, mutta hänen varhaisen kuolemansa jälkeen Johan Fredrikin äiti, leski Maria Lassintytär Sorri (1797-) avioitui Gabriel Pakarisen (1802-) kanssa ja muutti lapsineen Rautalampi 10:een Pienikoipiniemi tilalle. Koipiniemen isännöys siirtyi Rietin veljelle Mikolle (1796-).

Ripille Johan Fredrik pääsi 1847. Avioliittoon hänet vihittiin 23.8.1851 Näretmäen (Kärkkäis 47) tyttären Anna Stina Rossin (s.1835) kanssa. Pitkäaikainen ei heidän onnensa ollut ja Anna Stina kuoli synnytykseen 1853. Lapsikaan ei selvinnyt, koska häntä ei kirkonkirjoissa mainita.

Anna Stinan kuoltua Johan Fredrik jäi asumaan Näretmäkeen. Hänet vihittiin uudelleen 1856 Karoliina Sorrin (s.1833) kanssa. Karoliina oli lähtöisin Sumiasta Raikkouden kylästä Pihlajamäki 6:sta. He muuttivat Näretmäestä Pienikoipiniemeen 1958. Heille syntyi Gabriel 24.2.1858, mutta poika kuoli 6.12.1858.

AUGUST syntyi 2.10.1859 Johan Fredrikille ja Karoliinalle Pienikoipiniemessä. Karoliina kuitenkin kuoli synnytyksen jälkeen Augustin ollessa vain 1 kk ikäinen. Johan Fredrik on kirjattu kirkonkirjoissa lähteneeksi rautateille töihin 1860.

Johan Fredrik ja **August** löytyvät seuraavan kerran 1862 – 1864 Leppäselkämän torpasta Johan Fredrikin veljen Gabriel Korhosen ja vaimonsa Justiina Tiirikaisen taloudesta. Tämän jälkeen he muuttivat yhteisenä perhekuntana 1865 Hautalahti 3:een, Hautamäen Laurilaan. Gabriel mainintaan kirkonkirjoissa "landb" eli ilmeisesti oli lampuoti, tilanvuokraaja. Vuonna 1867 muuttivat taas yhdessä Kerkonjoensuu 5, Koukkulammille. Siellä Johan Fredrik vihittiin samana vuonna talon isännän källyn Agatha Vesterisen (s.1833) kanssa. Rippikirja 1872 – 81 kertoo, että heidät kaikki on merkitty Kerkonjoensuun kinkerkuntaan itsellisiksi. Agatha kuoli 1879. Johan Fredrik oli jälleen leski ja hän palasi takaisin kotikulmilleen Hiekkalaan Rautalampi 10. Vielä neljännen kerran hänet vihittiin itseään kaksikymmentä vuotta vanhemman Samuli Hintikan lesken Anna Kaisa Honkasen (s.1810) kanssa. Anna Kaisa ja miehensä Samuli

olivat Koipiniemessä (Kuuslahti 9) muonamiehinä v. 1864 alkaen. Samuli kuoli 1877. Henkikirjoissa Johan Fredrik ja Anna Kaisa mainitaan Rautalampi 10 Hiekkalassa itsellisinä 1882 alkaen. Pieniniemessä heidät mainitaan 1885 – 1892. Anna Kaisa kuoli 1894. Johan Fredrikin aika täyttyi 21.8.1895 halvauksen myötä.

Lastenkirja 1862–71 kertoo, että pienen **Augustin** elämässä tapahtui suuri muutos 1870. August oli muuttanut asumaan Rautalampi 7 Timosensaaren torppaan Johan Fredrikin veljen Henrik Korhosen ja vaimonsa Justiina Hintikan luo 11-vuotiaaksi pikkurengiksi. Ripille hän pääsi Timosensaassa asuesaan 1875.

1878 alkaen **August** mainitaan rippikirjoissa Kiesimän kinkeripiiriin käsityöläisten joukkoon kirjattuna syytingillä oppipoikana räätäli Matts Korhosen ("Hattu-Matti") (s.1848) opista. Matti oli Koipiniemen Kuuslahti 9 torppari ja nuoren Augustin isän velipuolen Mikon poika.

Henkikirjat vuosina 1880–1882 kertovat, että August asui Hattu-Matin ja vaimonsa Jakobinan taloudessa oppipoikana.

AUGUST (2.10.1859–25.6.1915) JA KATRI (23.3.1864–22.12.1946)

Itselliseksi Kuuslahti 9/Koipiniemessä henkikirjat 1883 ja 1884 mainitsevat Augustin ja hänen vaimonsa Kaisan. Kaisa tai Katri, syntymänimeltään Katrina Huttunen (s.1864) oli Juho Huttusen (s.1817) ja Anna Stina Hännisen (s.1838) tytär. Katri oli syntynyt Vaaajasalmi 4/Lautakodassa, asunut Kerkonjoensuu 2/Sorrissa 1867 – 1870 ja sieltä perhe oli siirtynyt Rautalampi 5/Kallioahoon 1871.

Vuonna 1887 henkikirjassa asuvat edelleen Kuuslahti 9/Koipiniemessä, nyt mainitaan myös tyttö ja poika. 1890 – 1895 asumispaikka on vaihtunut Rautalampi 6/Keskustalo (Herman Pakarisen tilalle). Nyt heillä on 2 tyttöä ja 1 poika.

1897 perhe muuttaa Rautalampi 8/ Mustaniemi Enok Vepsäläisen tilalle mäkitupalaisiksi ja sinne he asettuvat asumaan pysyvästi. Lapsia syntyy vuosien mitaan kaikkiaan 10.

Hilma 10.7.1884 – 2.8.1964

Yrjö August 16.3.1887 – 1.5.1984

Albert 12.12.1888 – 8.4.1894

Wilho 7.3.1891 – 31.3.1894

Otto Vilho 10.4.1895 – 1.8.1918

Anna Alina 22.4.1897 – 1.4.1985

Elsa Maria 16.4.1899 – 28.7.1973

Jalmari 1.9.1901 – 24.2.1980

Taavetti 26.6.1904 (muutti 9.12.1931 Jyväskylän maaseurakuntaan) –?

Gunnar 15.7.1906 – 26.10.1938

Nuoruuden oppipoika-aikojen opeilla August teki työtään räätälinä. August kuoli 25.6.1915. Katri siirtyi myöhemmin poikansa, minun pappani, talouteen auttamaan leskeksi jäänyttä nuorta isää. Viimeiset vuotensa Katri vietti tyttärensä Elsa Marian luona Sil-lankorvassa. Katrin aika täyttyi 22.12.1946.

Elsa, äiti Katri ja Anna Korhonen

AUGUSTIN JA KATRIN LAPSET

Vanhin tytär **Hilma** oli piikana Hintikassa, jossa oli pehtorina kansanrunoilija Pentti Halttusen poika August Ville Halttunen – molemmat Koipiniemestä. Heidät vihittiin ja saivat asuttavakseen Hintikan Viitalahden torpan. Torppariajan päättyessä lunastivat torpan omakseen. Viljelivät peltoja ja pitivät pientä karjaa; hevonen, muutama lehmä, kanoja sekä possu kasvamassa aina jouluksi. Viitalahden voi oli Pakarilan kylällä kuulua, sitä haettiin jopa Hintikan taloon. Omia lapsia heillä ei ollut. Jossain välissä pitivät kasvattityttöä, joka myöhemmin muutti Helsinkiin. Tämä pienityttö oli Aune Jäntti Viitalahden vastaranalta Roppeikolta. Äidistään orvoksi jääneen siskosarjan tyttö, jonka isä antoi parempiin oloihin perheen muutettua pieneen huonokuntoiseen mökkiin Pakarilansalolle. Iän kertyessä ja voimien vähetessä Hilman veli Jalmari tuli avuksi huolehtimaan tilan töistä. Hilma kuoli 1964. August Ville oli kuollut aiemmin 1956.

Yrjö August jäi lopulta asumaan kotitaloa, jota nimettiin Heintaipaleeksi. Naimisissa Yrjö oli ensin Tekla Maria Halttusen (23.9.1887 – 21.2.1920) ja sitten Martta Lydia Bergin (24.5.1899–23.4.1935) kanssa. Lapsia Yrjölle syntyi Taimi, Martta, Airi, Kaisa, Viljo, Otto ja Martti. Otto ja Martti asuivat aikamiehinä isänsä kanssa ja viimeisenä kotitalon asukkaana kotioven sulki Otto siirtyessään Kerkonkoskelle vanhustentalolle. Taimi kuoli nuorena Helsingissä ilmeisesti keuhkotautiin ja hänet on haudattu Rautalammin kirkkomaahan mummonsa ja pappani Jalmarin kanssa samaan hautaan. Martta muutti Konnevedelle. Airi lähti piikomaan Kangaslamille ja löysi sieltä elämänkumppaninsa Tauno Turusen, lapsia heille syntyi tyttö ja poika. Kaisa muutti Kuopioon. Viljo perusti perheen Pakarisenmäelle, lapsia useita.

Albert ja **Wilho** kuolivat molemmat pienenä tulirokkoon.

Otto Vilhon vaiheita on käsitelty aiemmin 2014 Wanhasa Tuomaassa. Otto Ville kuoli 1918 Tammissaarella. Tutkittuani hänen kohtaloaan olen päätenyt siihen, että Otto Ville oli onnettomien sattumuksien

August Ville ja Hilma Halttunen Viitalahden tuvan nurkalla. Tuon Hilman takana näkyvän sireenin jälkeläiset sulostuttavat yhä Viitalahden pihapiiriä.

uhri. Häntä ei teloitettu vaan hänen on kirjattu kuolleen leirillä heikkouteen. Suomen sotasurmat 1914 – 1922, vuosina 1914 – 1922 sotaoloissa surmansa saaneiden nimitiedosto kertoo, että Otto Ville ei kuulunut punakaartiin. Sotavankilaitoksen aakkosellisen arkiston vankikortistosta löysin Otto Villen pidätyksen jälkeisen kortin I.195 (Bb:19).

Hänet vietiin pidätyksensä Rautalammilla 17.2.1918 jälkeen Närpiöön (Jyväskylän kautta?) ja sieltä siirrettiin Tammisaarelle odottamaan kohtaloaan.

Mikä tähän johti? Otto Vilho (Ville Korhonen henkilöiden mukaan) oli renkinä Hintikan talossa v. 1917 ja loisi v. 1918. Ilmeisesti myös sisarensa Elsa s. 1899 oli piikana Hintikassa 1918. Hintikan suvun sukujulkaisussa Viljo Hintikan julkaisemissa lapsuusmuistoiissa hän muisteli näitä aikoja seuraavasti.

”Isän varastosta hävisi mm. muutamia kiloja dynamiittia, jota oli hankittu kivien räjäyttämistä varten. Suunnitelma oli kuulemma mm. Hintikan talon hävittäminen.

Kun varsinaisilla valkoisten ja punaisten sotarintamilla Varkaudessa ja Kuopiossa valkoiset nujersivat venäläisten sotilaiden tukemat punakaartit, paikallinen Rautalammien suojeluskunta vangitsi kotiseudulla punaisten johtomiehet.

Omakohtainen muistikuva itselläni on, että eräänä iltana ollessamme jo nukkumassa, puhelin soi ja isän vastatessa naapurin (Mustaniemen) isäntä sanoi lyhyesti: ”Nyt ne tulevat”. Jännitys laukesi, kun tuvan ovea kolkutettiin ja isän avatessa ryhmä suojeluskuntalaisia astui sisälle. Johtaja kysyi: ”Missä se mies on?” Isä – luullen että kysymys oli dynamiitin varkaudesta sanoi, että me olemme jo Villen kanssa tämän asian selvittäneet. Ryhmän johtajalle tämä ei riittänyt, hän vastasi: ”Emme ole hakemassa varkaita vaan kommunisteja ja punakaartilaisia.” Niin tuvassa nukkumassa ollut Vilho (talon renki?) joutui lähtemään miesten mukaan ja päätyi Kuopion läänin vankilaan, samoin kuin viisi kuusi muutakin paikkakunnan nuorta miestä.”

Tämä lisänä Wanhan Tuomaan 2014 kertomukseen.

Anna Alina kävi Joroisten karjatalouskoulun ja muutti 17.5.1918 Kurikkaan. Kangaslamille Noson kartanon karjakoksi hän muutti 1927 ja puolisoekseen löysi kartanon rengin Pekka Juho Tolosen. Heidät vihittiin 1930. Lapsia heille syntyi Ritva Annikki, Mirja Orvokki ja Matti Sakari. Anna ja Pekka asuivat Kangaslamilla samassa taloudessa poikansa Matin perheen kanssa. Viimeiset vuotensa Anna asui Kangaslammin vanhainkodissa. Lapsista Ritva avioitui Eelis Tirkkosen kanssa 1959 ja heillä on yksi poika. Työnsä Ritva teki koulun keittäjänä Mikkeliissä. Mirja avioitui Kustaa Huhtalan kanssa 1952. Heille syntyi 2 tyttöä ja 3 poikaa. Työelämässä Mirja toimi rahastajana, kotiäitinä ja sukkatehtaalla tuotetarkastajana Varkaudessa. Matti avioitui kangaslampilaisen Meeri Kräkinin kanssa ja heille syntyi 4 tyttöä. Matti toimi Kangaslamilla sähkömiehenä, palomiehenä ja taksina.

Pekka ja Anna Tolonen sekä lapset Matti, Ritva ja Mirja.

Elsa Maria meni naimisiin 6.1.1922 Simo Antero Turpeisen kanssa ja he asuivat Pakarilan kylässä Säkin sillan pielessä Sillankorvan torpassa. Myöhemmin vanha torppa purettiin uuden talon valmistuttua. Perheeseen syntyi 4 poikaa ja 3 tyttöä. Pojat Kallervo (syntyi 25.7.1923 - kuoli sodassa Alatorniolla 7.10.1944), Tauno asui Heinävedellä tehden työuran poliisivoimissa; lapsia tyttö ja poika. Viljo, ammatiltaan tiemestari, asui Karttulassa perheineen, myöhemmin Konnevedellä, lapsia kaksi tyttöä ja poika. Urho, kummisetäni, teki päivätyönsä Savon Voimalla sähkötyömiehenä ajaen mopolla työmatkat kesät talvet. Urho ei mennyt naimisiin, vaan asui kotonaan isänsä ja äitinsä kanssa ja heidän kuoltuaan asui Sillankorvassa siihen saakka, kunnes ikääntymisen myötä muutti Rautalammin kirkonkylälle, jossa asuu vieläkin. Tytöistä tyttöihmisenä pysynyt Lea muutti etelään ja teki uran mielisairaanhoitajana Nikkilässä. Leena meni naimisiin Naantaliin, lapsia kaksi poikaa ja tyttö, ammatiltaan hän oli lastenhoitaja. Nuorin tytöistä Liisa perusti perheen Kuopioon, lapsia hänellä on kaksi tyttöä ja poika, työuransa hän teki konttoristina.

Jalmari, äidin isä, pappa. Meni naimisiin 1.9.1929 Lyydia Hännisen kanssa. He perustivat kodin Mälliahon torppaan Pakarilaan (ilmeisesti Vanhantalon maille) ja saivat 2 lasta, Anja Sofian 1931 ja Erkki Sa-

karin 1932. Lyydia kuoli jo 1933 keuhkotautiin ja lapset jäivät pieninä äidittömiksi. Papan piti huolehtia perheen elatuksesta ja kulkea savotoilla pitkin maakuntaa, joten lasten hoito järjestettiin siten, että Erkki jäi hoitoon Lyydian äidin Amanda Hännisen o.s. Penttinen luo Saarilammille ja Anja papan äidin Katri Korhosen o.s. Huttunen luo Mälliahon torppaan. Vuodet kuluivat, tuli sota, jossa pappa oli hevosmiehenä. Sodan jälkeen pappa osti asutusalalla pienen tontin Pakarilasta Hintikan maalta, läheltä siskojaan Elsaa ja Hilmaa. Tontille rakennettiin Siimeksen rintamamiestalo. Siimeksestä käsin pappa auttoi vanhenevia Hilmaa ja Aaku Villeä tilan hoidossa. Savottareissuillaan pappa oli tavannut mummoni Annin, jonka toi emännäkseen. Vihkipäivästä (10.9.1955) Rautalammin päätettäessä pappa oli sanonut papille, että ”josko saisi sen vihkiajan aamupäiväksi, kun pitäisi iltapäivällä ennättää tyttären vihkiäisiin Pieksämäelle” eli isä ja tytär vihittiin samana päivänä. Pappa hoiti Viitalahden viljelykset ja talonpidon lähes kokonaan – tästä syystä Hilma ja Aaku Ville päättivät, että jos pappa muuttaa Viitalahteen, hän saa sitten myöhemmin tilan itselleen. Näin tehtiin ja Siimes v.1956 myytiin inkerinsuomalaiselle Katri Räikköselle, joka toimi Pakarilan koulun vahtimestarina ja keittäjänä. Viitalahdessa asui nyt pienissä tiloissa kaksi perhekuntaa ja sopeutuminen ei varmasti aina ollut helppoa. Silti toimeen tultiin ja pellot ja eläimet voivat hyvin.

Sillankorvan Turpeiset vasemmalta oikealle isä Simo, Urho, äiti Elsa, Leena, Liisa, Lea ja Viljo.

Viitalahti 1950-luvulla.

Pappani Jalmary Korhonen nuorena miehenä.

Viitalahden talousrakennukset olivat jo huonossa kunnossa ja pappa rakennutti uuden navetan, aitan ja rantasaunan. Molemmat vanhukset hoidettiin kotonaan loppuun saakka ja viimeiselle matkalleen he lähtivät Viitalahden tuvasta. Pikkulikkana jäi Hilma mieleen muisto, että hän antoi minulle pienen kukkaron ja taisi laittaa sinne 5 penniä. Aaku Ville oli kuollut jo ennen syntymääni. Viitalahden Anni oli minulle oikea mummo, vasta lähes aikuisena ymmärsin, että yhteistä geeniperimää meillä ei ollut. Silti sen parempaa mummoa en olisi voinut toivoa. Ihmettelin minä kuitenkin joskus pienenä, että ketä ne olivat ne mummon lapset, jotka kesällä Viitalahdessa kävivät. Mummoni oli leski ja hänellä oli lapsia aikaisemmasta avioliitostaan. Viitalahdessa pappa ja mummo asuivat 1970-luvun loppupuolelle saakka, muita yllisyyksiä ei ollut kuin lähteestä tupaan painovoimallaan tuleva vesi. Viimeiset yhteiset vuotensa he asuivat kirkonkylällä vanhustentalolla, josta pappa sitten siirrettiin vanhainkotiin, jonne kuoli 1980. Mummo Anni muutti lastensa toivomuksesta ensin tyttärensä luo Konneveden Hänniskylälle, sieltä hoitokotiin ja viimeisiksi ajoikseen Konneveden sairaalan pitkäaikaispotilaiden osastolle.

TAAVETTI JA GUNNAR JOUTUIVAT STALININ KURIMUKSEEN

Nuorimmat veljekset lähtivät 1930-luvulla Venäjälle. Ajat 1930-luvulla olivat vaikeat, työtä puuttui ja sitä myötä myös toimeentulo. Ehkä isovelji Otto Villen kohtalolla on jotain tekemistä muuttopäätöksen kanssa – ehkä ei. Koskaan heistä ei sen jälkeen kuulunut. Nyt Venäjän arkistojen vapauduttua löysin veljekset ja alla olevat tekstit ovat käännös venäjänkielisiltä sivuilta.

Taavetti Korhonen

Korhonen Daavid Augustin poika (Avgustovič), syntynyt v. 1904. Syntymäpaikka: Suomi, suomalainen. Asui Murmanskin alueen Kirovskin piirin Tik-Guban kylässä. Työskenteli "Industria" sovhoosissa kuormaajana. Vangittu 28.10.1937. Tuomittu SNTL: n NKVD: n Erikoisneuvottelukunnan päätöksellä 16.1.1938 VSFNT: n Rikoslain 58–10 pykälän (neuvostovastainen agitaatio ja propaganda) mukaan 10:ksi vuodeksi pakkotöihin. Rehabilitoitu 15.05.1989 Murmanskin alueen Prokuraattorilaitoksen päätöksellä. Muistokirja: Murmanskin alue.

Gunnar Korhonen

Korhonen Gunnar (Gunar) Augustin poika (Avgustovič), syntynyt v. 1906. Syntymäpaikka: Suomi, suomalainen, alkeiskoulutus. Asui Omskin alueen Bolšerečenskin piirissä. Työskenteli traktorinohjaajana sovhoosissa N 183. Vangittu 05.2.1938. Tuomittu 22.10.1938 Omskin ALUEEN Sisäasiain kansankomissariaatin erikoisen kolmosryhmän päätöksellä syytettynä VSFNT: n Rikoslain 58- 6 pykälän (vakoilu) mukaan korkeimpaan rangaistukseen. Teloitettu Omskissa 26.10.1938. Rehabilitoitu 3.06.1989 Omskin alueen Prokuraattorilaitoksen päätöksellä SNTL: n Korkeimman Neuvoston Puhemiehistön 16.1.1989 päivätyn Asetuksen perusteella. Muistokirja: Omskin alue. ■

Lapsuuden lauantai- iltapäivän tuoksu

Aili Korhonen, Lepaa

Runonlaulajan sukulainen Onni Korhonen kertoi useasti, että hänkin on sukua Rautalammin runonlaulaja Paavo Korhoselle. Onnin lapsuuden koti oli Törmäharjussa, Karttulassa. Lämmin mäentöyräs oli hyvä kotimökin paikkana, ja alhaalla virtasi Haukipuro. Abel Korhonen ja Maria Sofia Karhunen saivat hankituksi tämän paikan omaksi kodikseen. Heille syntyi yksitoista lasta, joista kolme kuoli jo pieninä. Onni oli tämän pesueen keskivaiheilla ikänsä puolesta.

Maria Sofia oli äitinä hyvin topakka luonteeltaan ja Abel-isästä sanottiin, että hän oli synkkämielinen. Asioita tarkemmin tutkittaessa voidaan todeta, että ei Abelin lapsuskaan ole ollut missään nimessä helppo. Ihmiselämän eriarvoisuus kaiheri häntä. Korhosia löytyi seurakunnan köyhäinluettelostakin, jota kirkkohenkilöt pitivät yllä.

Törmäharjussa kotielämä sujui kohtalaisen hyvin ja lapset oppivat huolehtimaan itsestään sekä toisistaan Maria Sofia-äidin touhukkaan esimerkin voimalla. Onnin poika Seppo (s. 1941) muistaa omasta lapsuudestaan erityisesti lauantai-iltapäivät. Oli hauska palata koulusta kotiin, kun heti tuvan oven avattua nenään tulvahti herkullinen pullan tuoksu. Pöydällä odotti vadillinen lämpimiä korvapuusteja ja kannullinen kylmää maitoa. Tuvan lämpöön sekoittui myös herkullisten uuniruokien tuoksua. Oli karjalan paistia, kalakukko ja talon omasta leipäjuuresta tehdyt muhke-

at ja maukkaat ruislimput. Ruislimppujen perinne jatkuu samassa pihapiirissä, eri rakennuksessa ja eri tekijöiden toimesta. Limppujen maku on kuitenkin edelleen säilynyt. Vieläkin löytyy valikoiden hyviä jauhoja, mutta Säviän myllyssä jauhatetut omat ruikit ja vehnät olivat sentään parhaat.

Onni Korhonen s. 8.10.1907 Karttula	&	Siiri Heikkinen s. 19.6.1905 Karttula
Abel Korhonen s. 5.5.1872 Pielavesi	&	Maria Sofia Karhunen s. 1.2.1875 Pielavesi
Paavo Korhonen (Piippu Paavo) s. 8.1.1836 Pielavesi	&	Anna-Lisa Lovisan dr. Lustig s. 1833 Maaninka
Paavo Paavonpoika Korhonen s. 8.1.1811 Koivulahti, Karttula	&	Eeva Lovisa Huuskonen s. 26.1.1807 Koivulahti, Karttula
Pähl Pählsson Korhonen s. 30.1.1785 Riitlampi, Rautalampi	&	Leski Susanna Ischanius s. 25.9.1769 Soinlax, Kuopion msrk
Pähl Pählsson Korhonen s. 21.3.1752 Riitlampi, Rautalampi	&	Maria Mähönen s. 13.2.1750 Tallus, Kuopion msrk
Pähl Larsson Korhonen s. 1717 Rautalampi	&	Maria Erasmus dr. Hännin s. 1723 Liimattala
Lars Pählsson Korhonen s. 1692 Rautalampi	&	Anna Lars dr. Westerinen s. 1689 Nilakka
Paavo Klemetinpoika Korhonen s. 1642 Sonkari	&	Elisabeth Erics dr. Kuckoin s. 1665 Lietemäki

Lapset löysivät kukin oman paikkansa elämässä. Tuli myös Onnin vuoro lähteä synnyinkodistaan. Hän oli löytänyt lähikylältä talon tyttären, Siiri Heikkisen. Heikkilän tila Liesjärven rannalla tarjosi hyvän asuinpaikan. Kalaisa järvi tuotti särvintä pöytään monin tavoin. Karjan hoitaminen ja maatilan työt teettivät pitkiä työpäiviä Onnille ja Siirille.

Maria Sofia-äiti vieraili usein poikansa Onnin perheessä ja sai sylissään keinutella pojanpoikaansa. Elämä oli seesteistä ja kylän väen keskuudessa vallitsi talkoohenki. Monet Onnin sisarukset osallistuivat Heikkilän talon töihin. Varsinkin Onnin vanhin sisar Selma touhusi kovasti talon töissä. Selman ansiosta Heikkilän pihassa oli komeita pensasaita ja perennapenkki. Kukkia oli runsaasti ja erityisesti syysleimukukat puhkesivat täyteen loistoonsa. Tämä kaunis pihapiiri jäi monien vieraiden ja sukulaisten muistiin.

Onni Korhonen muisteli omaa hyvää elämäänsä Heikkilässä, johon hänen sukutarinansa liittyy.

ONNIN SUUSTA SIEPATTUA

Eräs mummo oli porukassa ärähtänyt: "Mitä te minua töllötätte?" Onni siihen sivullisena: "Pelkää, että kullat karisoo...". Onni oli ollut kyläilemässä eräässä talossa, jossa emäntä oli hyvin tukevaa tekoa. Emäntä oli lähdössä jonnekin ja myöhästynyt linja-autosta. Onni siihen lipsautti: "Juna ei oota punkeroita". Tätä sanomaansa hän sai sitten selitellä jonkin aikaa yrittäen näin antaa kohteliaamman kuvan itsestään.

Onnilla oli tapana käyttää sanontaa: "Elä huuu Huttunen, jänis on verkossa", kun joku huutaa. Esimerkiksi, kun lapselta poistetaan tikkua sormesta. Tämä sanonta on jäänyt Onni Korhosen perintönä käyttöön lähipiirissä. ■

Siiri ja Onni Korhonen

Juureva Onni Korhonen oli runonlaulajan sukua

*Törmäharjun pojasta Heikkilän isännäksi.
Osaava kotivävy piti talon reilassa.*

Kristiina Hurmerinta

"Käytiin aina kesäisin ja välillä joulunkin aikaan Siiri-mummon ja Onni-ukin luona Tervossa/Karttussa", muistaa Onnin miniä Aili Korhonen.

Karttulan Heikkilässä perhettä odotti iloinen pappa, joka osasi leikitellä myös lasten kanssa. Aili muistaa Onni-papan vahvana persoonana, joka osasi ajatella asiat kohdalleen. Jos oli paineita kylälaisten puolelta pärjäämisestä, niin Onni näytti, että osasi.

"Elämä Heikkilän talossa oli hyvin perhekeskeistä. Oli maalaistalon työt, joihin lomalaisetkin osallistuivat. Onnin luona oli kiva käydä", Aili kertoo.

Kotiväyn elämä ei varmasti ollut sieltä helpoimmasta päästä. Oli todistettava itselle, talolle ja vielä kyläkunnallekin, että homma sujui pienestäkin pirtistä lähteneelle.

Aili muistaa Onnin hyväntuulisena ja sujuvasanaise-
na appena.

"Suusta saattoi tulla hyvin osuvia tokaisuja ja joskus taas, ei ihan niin hyviä. Väliin oli myös siliteltävä sano-
jaan, jos kovin terävinä olivat lennelleet."

Sanomisen taito ja sanankäyttö olivat Onnille suku-
perintöä, sukupolvien taitoa. Ajatus kuulumisesta
runonlaulajan sukuun vahvisti itsetuntoa ja oli mer-
kittävä lisä hänen oman sukunsa tarinaan.

Onni (1907) avioitui Siirin (1905) kanssa ja heille syn-
tyi kolme lasta. Yksi heistä oli poika, joka sai kastees-
sa nimen Seppo (1941). Seppo avioitui Ailinsa kanssa
ja myös heille syntyi kolme lasta. Yksi heistä oli 1973
syntynyt Marko. Markon tyttäreille Vionalle (2001)
on Wanhan Tuomaan ilmestyessä jo syntynyt pieni
tyttövauva. Siis onnea pienokaiselle, jonka suonissa
myös virtaa runonlaulajan verta. ■

Viona Falck

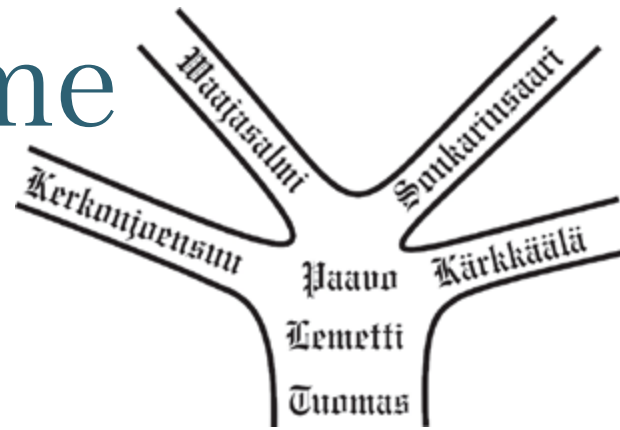
Miten sukuumme saatiin uusi haara

Ilkka Korhonen, Helsinki

Sukukirjassamme esiintyy taulun 16 Lemetti Paavonpoika Korhosen jälkeläisten joukossa Sonkarinsaaren Korholassa neljäntenä poika, nimeltään Tuomas, syntynyt noin 1651 ja kuollut vuonna 1680. Puolisoksi on merkitty Leena (Malin eli Madlena). Siinä kaikki, mitä hänestä oli tiedossa, ei siis hänestä mitään enempää sen jälkeen. Näin olin asian mieltänyt ja tällaisena se sukukirjaan painettiin. Viime vuonna jouduin kuitenkin yllättäen miettimään asiaa uudelleen. Sain viestiä Viitasaarelta, josta minulle kirjoitti henkilö, jolla on Korhosia esivanhemmissaan. Hänen mielestään Viitasaaren vuoden 1600-luvun lopulla ilmestyneet Korhoset kuuluisivat Rautalammin Korhosten sukuun. Kantaisä olisi juuri tuo taulussa 16 mainittu Tuomas Paavonpoika. Olin tietenkin nähnyt sukuselvityksiä, joissa asianlaita oli juuri tämä, mutta silti suhtauduin tähän ajatukseen edelleen kriittisesti. Ryhdyin kuitenkin paneutumaan asiaan tosissani.

Alussa mainittu Tuomas Paavonpoika hävisi Sonkarinsaaren henkikirjasta vuoden 1680 jälkeen. Vuonna 1682 mainitaan puolestaan Viitasaaren henkikirjassa Suovanlahdella Rasmus Hämmäläisen talossa renki nimeltä Tuomas. Kahden vuoden kuluttua tästä hänet on merkitty Rasmusen tyttären Marketan puolisoiksi. Tätä Tuomasta ei missään asiakirjassa mainita patroonyymillään, mutta sukunimeksi paljastuu myöhempien asiakirjojen perusteella Korhonen. Tämähän on mahdollisimman selvä juttu, Tuomas Paavonpoika Korhonen lähti Sonkarinsaaresta Viitasaarelle vävyksi. Miksi sitten en asiaa sukukirjaa laatiessani näin kirjoittanut?

Syyinä erehdykseeni on sattumusten summa. Oleellinen "syyppää" tässä asiassa on Leena –nimi, kaiken järjen mukaan kaksi samannimistä henkilöä. Vuoden 1674 henkikirjassa Sonkarinsaaren Korholan kohdalla ensimmäiseksi eli isännän paikalle on kirjattu Mikko Lemetinpoika Korhonen Leena-vaimoineen, sitten veli Paavo puolisoineen ja lisäksi naimaton Tuomas-veli. Seuraavassa kirjassa 1676 Paavo on siirtynyt

ensimmäiseksi ja Mikko puolestaan hävinnyt talon henkilöstöstä. Tuomas-veli sen sijaan siinä edelleen on, jäljessään Leena, joka on merkitty veljen vaimoksi (br.h), kun Tuomas häviää kirjoista 1682, niin Leena on merkitty veljen leskeksi. Siis tietenkin Tuomas kuoli noin 1680 ja Leena-leski jäi asumaan taloon 1690-luvun alkuun saakka, näin asian tulkitsein aikamani.

Kun asiaa ryhdyin nyt uudelleen pohtimaan lähtökohtana se, että Tuomas olisikin muuttanut Viitasaarelle eikä kuollut, totesin seikan, että Leenan merkintä veljen vaimoksi ei ollut loogista. Jos hän olisi ollut Tuomaan puoliso, hänet olisi merkitty tämän perään pelkästään merkinnällä vaimo (h.). Mikko Lemetinpoikaa siis ei talossa mainittu enää 1676, mutta Leena siellä edelleen eli. Olisiko Mikkokin siellä yhä asunut, mutta jäänyt syystä tai toisesta merkitsemättä henkikirjaan ja sitten kuollut vuoden 1680 jälkeen? Looginen ratkaisu, mutta "valitettavasti" Mikko ja Leena ilmestyivät 1600-luvun lopulla Nilakan Hautalahden talollisiksi ja elivät kumpikin yli 90-vuotiaiksi, lapsiakin syntyi ainakin seitsemän.

Ainoaksi vaihtoehdoksi jää näin ollen, että Leena olisikin Mikko ja Paavo Lemetinpojan nimeltä mainitsemattoman veljen vaimo. Tämä veli on voitu jättää pois henkikirjasta esimerkiksi vamman tai sairauden vuoksi, joka olisi sitten aiheuttanut hänen varhaisen kuolemansa. Jos/kun tämä pitää paikkansa, niin Sonkarinsaaren Lemetti Paavonpoika Korhosen talossa kasvoi aikuisiksi seitsemän veljestä, aivan kuin hänen isänsäkin kotona Kerkonjoensuussa.

Oleellisin asia, joka tässä vei harhapoluille, oli se, että Tuomas lähti pois talosta samaan aikaan, kun hänen vaimokseen luulemani Leena jäi leskeksi. Syy siihen, etten muutenkaan noteerannut viitasaarelaisia meikäläisiksi, oli Korhosilla pitäjässä käytössä ollut etunimi Rasmus, aivan tuntematon sukupuusamme (siihen asti). Tämä asia selvisi lopulta ihan loogisesti, Yksi Tuomaan mahdollisesti useammista pojista sai appensa mukaan nimen Rasmus.

Karl XII:s lik bäres öfver norska gränsen.
Illustration af Gustaf Cederström

*Kaarle XII ruumis kannetaan Norjan rajan yli 1718 | Gustaf Cederström
Museovirasto. Historiallinen kuvakokoelma. Antellin kokoelmat/Wadstömin kokoelmat*

Kun katsoo asiaa karttakuvan perusteella, on helppo todeta, että ei siellä Viitasaaren lähimaillakaan muita Korhosia 1700-luvun alussa esiintynyt kuin meikäläisiä. Näin ollen selkeästi todennäköisin paikka Korhosten muutolle Viitasaaren Suovanlahteen on Rautalampi ja nimenomaan Sonkarinsaari, josta Suovanlahteen on vain kolmisen kymmentä kilometriä. Tuomaan pikkuveli Lemetti Lemetinpoika Korhonen muutti vähän myöhemmin paljon pitemmälle Viitasaaren puolelle eli Keitelepuhjan Siilinsaloon, varmaankin Tuomaan innoittamana. Hänen asettui taloon renkinä naidakseen sitten talon isännän tyttären.

Tässä kirjoituksessa esitetyjen uusien käänteiden johdosta sukuumme saatiin myös yksi Ruotsin kuninkaan Kaarle XII:n surkeasti päättyneelle Norjan-sotaretkelle osallistunut henkilö. Edellä mainittu, noin vuonna 1686 syntynyt Rasmus Tuomaanpoika pestautui vuonna 1714 sotilaaksi. Hänet sijoitettiin Hämeen läänin jalkaväkirykmentin Rautalammin kompanian ruodun 74 (Ilmolahden ruotu) sotamieheksi. Näin ollen hän joutui mukaan tuohon Norjan-katastrofiin. Ollessaan paluumatkalla Trondheimista tuntu-

rimaastossa ruotsalais-suomalaiset joukot joutuivat uudenvuodenaattona 1718 lumimyrskyyn, jonka seurauksena noin puolet 5.000 sotilaasta menehtyi, suurin osa suomalaisia. Rasmus selvisi kuitenkin hengissä Korhos-maisella sisulla ja palveli ruodussaan edelleen 1730-luvun lopulle saakka.

Viitasaaren haara ei ole kovin laaja. Se uhkasi samua mieskannan osalta jo 1800-1900-lukujen vaihteessa, mutta yllättäväksi pelastajaksi tuli isänsä tunnustama au-poika, jonka miespuolisia jälkeläisiä elää todennäköisesti edelleen keskuudessamme. Jos tällainen henkilö löydetään ja häneltä saadaan otettua dna-näyte, on asia sitten sataprosenttisen varma, suuntaan tai toiseen.

Joka tapauksessa tässä on oiva esimerkki siitä, että sukututkimuksessa (kuten ei muussakaan tutkimuksessa) pidä lähteä siitä, että joku itsestään selvältä näyttävä asia kannattaa jättää selvittämättä perin pohjin. Totuus tulee yleensä vastaan ennemmin tai myöhemmin. ■

VEHNÄSTELYÄ

eli leikinlaskua

SALAPOLIISIKERHO: SUKU SUURENNUSLASIN ALLA Kuka on Jampan pappa?

Veli ja Niko Lesosella on takana muutama vuosi salapoliisikerhoa ja se näkyy poikien otteissa heidän ratkoessaan pappansa Jarmo Pihtolan sukutaustaa.

Kristiina Hurmerinta

Jos olisimme Tylypahkassa Veli ja Niko Lesonen saattaisivat tulla tapaa-
miseemme suoraan muodonmuutos-
tunnilta tai taikajuomakokeesta, mut-
ta nyt olemme Istunmäen kyläkoulun
salapoliisikerhossa ja pojilla on pulma.
Kuka on Jampan isä?

”Jos se on kuollut?” arvelee Veli.

”Ei se kai ole kuollut”, vastaa Niko.

Mistä sen sais selville, sen nimen? Sit-
ten tiedettäisiin varmasti ollaanko Kor-
hosia vai ei.

”Meidän sukunimi on kyllä Lesonen”,
mietti Veli käsi leukaansa sivellen.

”Onhan Jampalla äiti?” Niko huudah-
taa.

Vaan, kun ei tiedetä nimeä Nyt ei auta
näkymättömän kirjoituksen tulkitse-
misen taidot, eikä sormenjäljetkään
johda sinne eikä tänne.

Pistetäänpä päähän Scherlock Holmesin hattu tai liik-
kuvan poliisin vapaa-ajan lippis. Auttaisiko?

Heti ei apu tule, joten terästetään tutkimusta vielä
suurennuslasilla.

Hyvä apu olisi, jos poikien salapoliisikerhoa käyvät ser-
kut Tuukka ja Veikka Kovanen olisivat paikalla. Mutta
norovirus oli pistänyt pojat petiin.

Sukuneuvoston varajäsen Markku Savolainen kehit-
ti salapoliisikerhon idean ja ajatuksen syksyllä 2019.
Markku on eläkkeellä oleva yksityisetsivä, jolla riittää

*Opinnot Istunmäen koulun salapoliisikerhossa ei ole mennyt hukkaan. Jos ajatus takkuu tai har-
maat aivosolut uinuvat, pirtsaa kummasti jos laittaa päähänsä vaikkapa liikkuvan poliisin va-
paa-ajan lippiksen tai mestarietsivä Holmesin kaksilippalakin.*

*Niko 10 v ja Veli 7v käyttävät tottuneesti suurennuslaseja ja osaavat lukea näkymätöntä kirjoi-
tusta. Hallussa on myös morsetuksen alkeet.*

virtaa iltapäiväkerhon vetämiseen, josta on pienessä
ajassa tullut maankuulu.

Kun Markku ilmoitti koululaisille, että perustaisi sala-
poliisikerhon, kaikki koulun oppilaat ilmoittautuivat
heti mukaan. Ja imu on pitänyt. Lapset ovat riemu-
saan Markun järjestämistä retkistä ja tapaamisista.

”Oli hienoa, kun käytiin Tampereen poliisimuseossa ja
vakoilumuseossa”, Niko kertoo.

Erikoisin salapoliisikerhovieras on taas ollut näkövam-
mainen Heidi Torn viime syksynä.

Silloin pikku salapoliisit harjoittivat aistejaan ja olivat
ihan liekeissä, niin kiinnostavaa oli ratkoa Heidin käsi-
kirjoittamaa arvoitusta, Kuningattaren korut.

Veli Lesonen sai kunnian taluttaa Heidn luokkaan ja sekös oli jotain esikoululaiselle. Veli muuten on osallistunut kerhotoimintaan jo viisivuotiaasta asti.

”Tykkään vaan tästä”, hän sanoo.

”Meidän ryhmä arvasi sen, kuka oli varastanut ne kuningattaren korut. Aloin ajatella siitä kanelin- ja kaardemummantuoksusta leipomista ja keittiötä, niin tuli vaan mieleen se keittiö”, Niko kertoo.

Ja nappiinkin se meni. Keittiöpiika paljastui varkaaksi.

- Leikkimieliset tehtävät harjoittavat havaintokykyä ja sen tärkeyttä. Yhdessä puretaan vaikkapa osiin rosvon liikkeitä ja ilmaistaan näköhavainto suullisesti ja kirjallisesti, Markku kertoo.

Laillisuuskasvatuksen tunnilla käydään tarkasti läpi ketä saa kuvata ja missä, sekä kuvien julkaisemista koskevat säännöt.

Mukavaa on ollut. Poliisipartiokin on vierailut koululla. TV1 ja Alfa- tv ovat käyneet kuvaamassa salapoliisikoulun touhuja.

Salapoliisien toimenkuva on laaja, pitää osata melkein mitä vaan. Hyvistä hoksottimista on todellista hyötyä, se on opittu.

Ja sitten vielä se Jampan eli poikien papan isän nimi!

”Se on Antti”, kiljaisee Veli eteisessä.

Hän juoksi kotiin haastattelun jälkeen ja kysyi äidiltään Eveliinalta.

”Se selvisi”, hän huokaisee ja ampuisee pihan poikki takaisin kotiin.

Salapoliisikerhon vetäjänä on pesunkestävä yksityisetsivä, jolla oli jo lapsuudessa Musta lukki -niminen salapoliisikerho taloyhtiön kellarissa. Tänäpä hän yrittää jäljittää Nikon ja Velin sukulaissuhteita Korhosiin.

SUKUARVOITUKSEN RATKAISU:

Kun sukunimet vaihtuvat ja Korhosesta tulee Salonen, Pihtola, Lesonen, Kovanen, siinä on päähkinää purtavaksi, että miten se nyt menikään.

Velin ja Nikon äiti on Eveliina Lesonen. Eveliinan isä on Jarmo Pihtola. Jarmon äiti on Elli os Salonen. Salapoliisipojat kytkeytyvät juuri Ellin kautta Rautalammin Korhosiin, sillä Ellin äiti oli Elsa os. Korhonen (s. 1910) ja hänen puolisonsa oli Eemeli Salonen.

Elsa taas oli Mäkäpäniemen tyttöjä ja Eino Korhosen sisar.

Nyt lähtee Korhoslanka juoksemaan ja kipittääkin kovaa aina vuoteen 1520, jolloin kuninkaan valtikkaa heilutteli valtakunnassa itse Kustaa Vaasa.

Eino (Elsan veli) Korhonen (s. 1927) hänen isänsä Johannes Juhonpoika Korhonen (s.1881) Juho Antinpoika (s.1853) Antti Pekanpoika (s.1820)

Pekka Juhonpoika (s.1798) Juho Pekanpoika (s.1768) Pekka Tuomaanpoika (s.1736) Tuomas Siponpoika (s.1713) Sippo Mikonpoika (s.1672) Mikko Paavonpoika (s.1617) Paavo Lemetinpoika (s.1570) Lemetti Tuomaanpoika (s.1545) Tuomas Pekanpoika (s.1520)

Pistetäänpä uusiksi

Sarjakuva: Iiris Haltimo, Helsinki

katso nyt,
sata vuotta
sitte sama
meininki
kuin nykyään.

Lapsille luvataan
rantapäivä ja sitte
kun sinne päästään
vanhemmat vaan
räpläävät känny..
eiku kirjojaan.

miten niin?

Perhe rannalla' valokuva, Nurmeksen kaupunginmuseo 1920-luvun loppu

ennen
onnibussia
oli sonnibus.

wau, ekologinen!
tosin ei ihan
päästötön tuokaan,
voi rouvaparkoja.

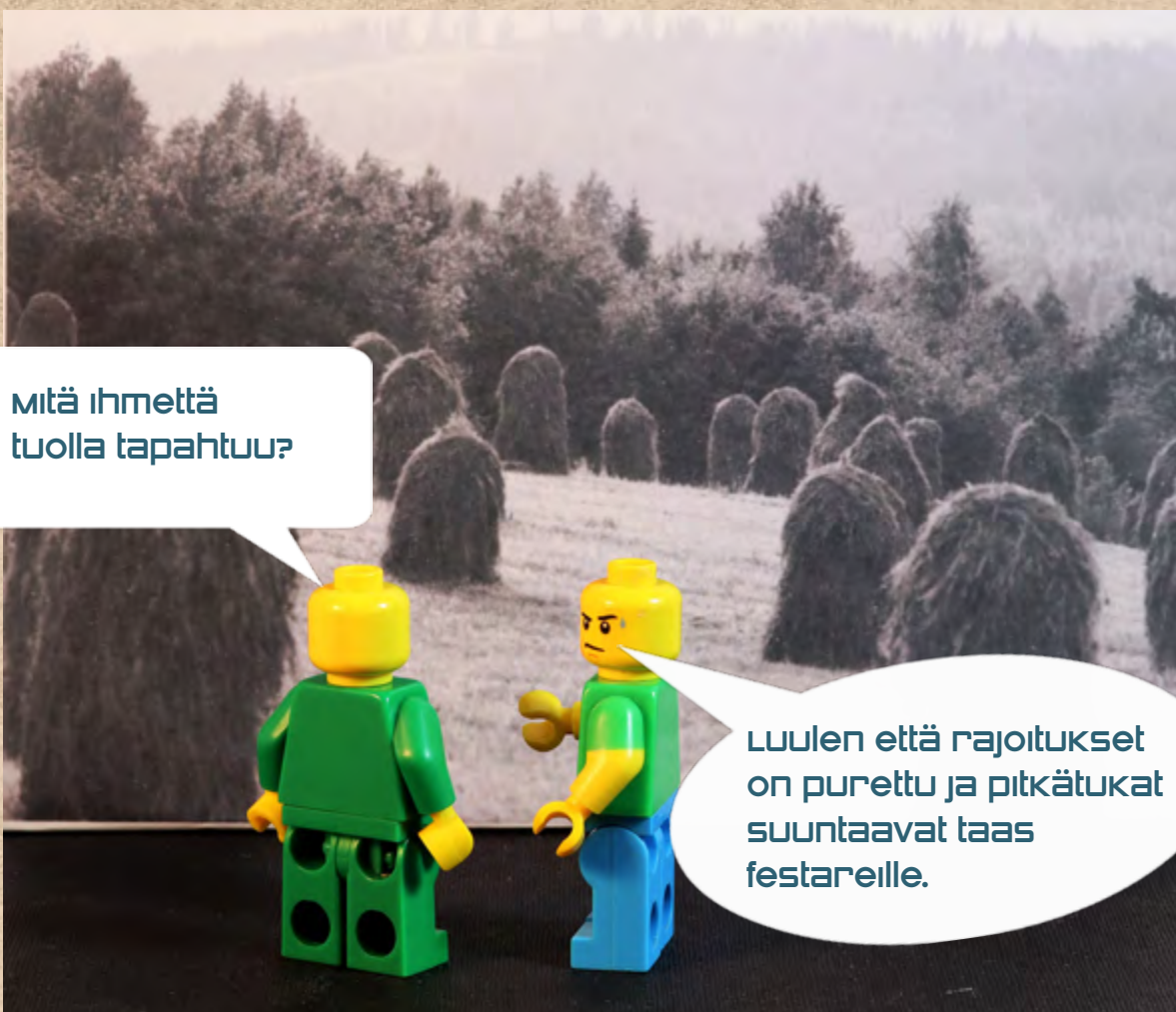
Satakunnan Museo. Kuvaaja John Englund 1933.

katso!
verkko-
insinöörejä
työssään.

Näyttääpä hitaalta.
Ei taida olla 5G-
verkkoja.

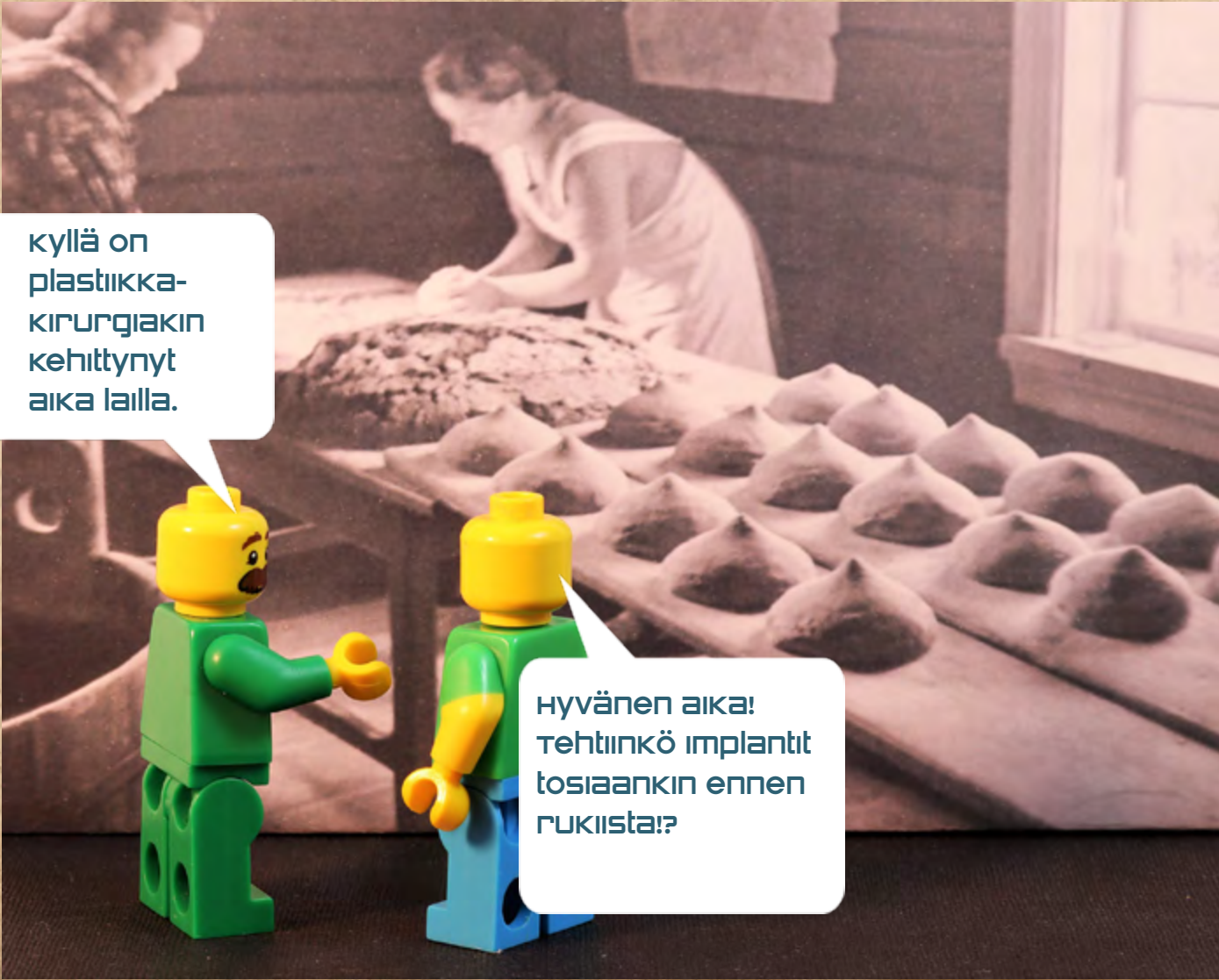
Keski-Suomen museo. Kuvaaja Antti Pänkäläinen 1957

Mitä ihmettä
tuolla tapahtuu?

Luulen että rajoitukset
on purettu ja pitkätukat
suuntaavat taas
festareille.

Museovirasto, kansantieteellinen kuvakokoelma. Kuvaaja Matti Poutavaara 1962

kyllä on
plastikka-
kirurgiakin
kehittynyt
aika lailla.

hyvänen aika!
tehtiinkö implantit
tosiaanakin ennen
rukiista!?

Museovirasto, kansantieteen kuvakokoelma. Kuvaaja Matti Poutajärvi 1948

SYÖMÄLYSTIT

Kuva: Pipsa Hurmerinta

PARSAA, KUHAA, LAKUA

Keittiömestari Pipsa Hurmerinta laati Wanhan Tuomaan lukijoille vihreän pääsiäismenun juomasuosituksineen. Ateriakokonaisuus toimii niin vappuna kuin juhannuksenakin. Joten aina, kun kuha käy pyydykseen pistä harkintaan. Ja pihlajansilmut kuhan kaverina kannattaa testata ehdottomasti. Jos koolla on isompi porukka etkä halua tehdä lautasannoksia, kasaa kalat ja perunat isolle vadille ja kaada kastike päälle.

Juomaksi Pipsa suosittelee tietysti Chef's Table valkoviiniä joka sopii kalan kirpeän kastikkeen kanssa erinomaisesti.

VIHREÄÄ PARSAA, MINTUNSILMU-VINEGRETTE JA RUSKEAVOI-HOLLANDAISE

I NIPPU VIHREÄÄ PARSAA

MINTTU/PIHLAJANSILMU-VINEGRETTIÄ (KTS. OHJE ALLA)

RUSKEAVOI-HOLLANDAISE-KASTIKETTA (KTS. OHJE ALLA)

YRTTEJÄ KORISTELUUN

1. PESE PARSAT JA KUORI NIITÄ TYVESTÄ.
POISTA KOVETTUNEET TYVIOSAT (1-2 CM).
2. LAITA ISOON KULHOON JÄÄPALOJA JA JÄÄKYLMÄÄ VETTÄ.
3. LAITA KATTILAAN VETTÄ, NOKARE VOITA, RUOKALUSIKALLINEN SUOLAA JA TEELUSIKALLINEN SOKERIA. ANNA KIEHAHTAA. NOSTA PARSAT VETEEN JA KEITÄ 2 MINUUTTIA.
4. NOSTA PARSAT SUORAAN KATTILASTA JÄÄVETEEN. SIIRRÄ LAUTASILLE, JOIDEN PÄÄLLE ON TAITELTU RYPISTETTYÄ LEIVINPAPERIA.
5. KAADA PARSOJEN PÄÄLLE PIHLAJANSILMU-VINEGRETTIÄ JA HOLLANDAISEKASTIKETTA TAI TARJOILE HOLLANDAISE OMASTA PIENESTÄ KUPISTA. KORISTELE YRTEILLÄ.

MINTTU/PIHLAJANSILMU- VINEGRETTI

I DL PIHLAJANSILMUJA

0,5 DL VALKOVIINIETIKKAA

I DL OLIIVIÖLJYÄ

1/2 TL HUNAJAA

SUOLAA JA MUSTAPIPPURIA

1. HUUHTELE SILMUT HUOLELLISESTI. LAITA KAIKKI AINEKSET BLENDERIIN JA SEKOITA KUNNES KASTIKE ON TASAISTA.
2. TARKISTA MAUT JA LISÄÄ TARVITTAESSA SUOLAA.

*”KAUDEN ALOITUKSEEN
PARSALLE SEN KUMPPANEISTA
KLASSISIN ON HOLLANDAISE-
KASTIKE. MINTUNSILMUT
KANNATTAA KORVATA PIHLAJAN-
SILMUILLA NIIDEN PUHJETESSA.”*

RUSKEAVOI-HOLLANDAISE

1/2 TL KUIVATTUA RAKUUNAA

1 RKL VALKOVIINIETIKKAA

250 G VOITA

2 KELTUAISTA

SITRUUNAMEHUA

SUOLAA

MUSTAPIPPURIA

1. MURENNA RAKUUNA ETIKKAAN JA ANNA MAUSTUA HETKEN AIKAA.
2. LAITA VOI KATTILAAN JA SULATA KESKILÄMMÖLLÄ KUNNES VOI ALKAA RUSKISTUA JA KARAMELISOITUA. NOSTA KATTILA POIS LIEDELTÄ, MUTTA PIDÄ LÄMPIMÄSSÄ JOTTA VOI EI KOVETU.
3. LAITA KELTUAISET JA RAKUUNALLA MAUSTETTU ETIKKA LÄMMÖN KESTÄVÄÄN KULHOON. LAITA KULHO KATTILAN PÄÄLLE, JOSSA ON HIILJALLEEN KIEHUVAA VETTÄ (JOS KATTILA ON LIIAN KUUMA, MUNAT MUUTTUVAT KOKKELIKSI JA PILALLE MENI). VATKAA VOIMAKKAASTI, KUNNES MUNAT MUUTTUVAT VAALEAN KELTAISEKSI.
4. OTA KULHO POIS LIEDELTÄ JA KAADA RUSKISTETTU VOI HITAASTI KOKO AJAN VATKATEN KELTUAISTEN SEKAAN. LISÄÄ VETTÄ, JOS KASTIKE MUUTTUU LIIAN PAKSUKSI. MAUSTA SUOLALLA JA PIPPURILLA.

KUHAA SALSAVERDE-VOIKASTIKKEESSA JA PAAHDETTUJA PERUNOITA

”MUKAVA KEVÄINEN RUOKA VAIKKA VAPPU- TAI ÄITIENPÄIVÄPÖYTÄÄN.

KUHAN VOI KORVATA MYÖS JOLLAIN MUULLA VALKOISELLA KALALLA, KUTEN AHVENELLA, SIALLA TAI HAUELLA.”

12 PIENTÄ PERUNAA

4 RKL OLIIVIÖLJYÄ

2 TL SUOLAA

500-600 G KUHAFILEETÄ

2 VALKOSIPULINKYNTÄ

3 RKL KAPRIKSIA

2 RKL DIJONIN SINAPPIA

2 RKL PUNAVIINIETIKKAA

KOURALLINEN SILEÄLEHTISTÄ PERSILJAA SILPUTTUNA

KOURALLINEN BASILIKANLEHTIÄ TAI LIPSTIKKAA SILPUTTUNA

100 G SULATETTUA VOITA

3 RKL VOITA FILEIDEN PAISTAMISEEN

1. PESE JA HARJAA PERUNAT HUOLELLISESTI. PUOLITA PERUNAT. KIERITTELE OLIIVIÖLJYSSÄ JA SUOLASSA.
2. LÄMMITÄ UUNI 180-ASTEISEKSI. PAAHDA PERUNOITA UUNISSA KUNNES NE OVAT PEHMEITÄ JA KULLANRUSKEITA, NOIN 30-40 MINUUTTIA PERUNOIDEN KOOSTA RIIPPUEN.
3. LEIKKAA KUHA ANNOSPALOIKSI JA MAUSTA SUOLALLA SUOLAA. ANNA TEMPEROITUA HUONEEN LÄMPÖÖN.
4. TEE KALAN TEMPEROITUSSA SALSA VERDE. LAITA VALKOSIPULI, KAPRIKSET, SINAPPI, PUNAVIINIETIKKA, PERSILJA JA BASILIKA TEHOSEKOITTIMEEN. AJA MASSA SILEÄKSI. LISÄÄ LOPUKSI SULATETTU VOI.
5. PAISTA KUHAFILEET VOISSA KYSIKSI.
6. LEVITÄ LAUTASELLE SALSAVERDEÄ, PERUNOITA JA ASETTELE PÄÄLLE KUHAFILEET.

LAKUKREEMIÄ, SITRUUNASORBETTIA JA MARENKIA

”Jos haluat päästä helpommalla, voit toki ostaa sitruunasorbetin ja marengin valmiina kaupasta. Raikkaan sitruunasorbetin valmistaminen onnistuu hyvin tavallisessa pakastimessa ilman jäätelökonettakin. Tämä jälkiruoka oli Sikke´s ravintolan suosituin annos.”

LAKUKREEMI

500 G MUSTAA LAKUA (ESIM. PANDA)

60 G KERMAA

1 RKL MUSTAA RUOKAVÄRIÄ (ESIM. DR. OETKER)

RIPAU SUOLAA

SITRUUNASORBETTIA

MARENKIA (KAUPASTA)

1. LAITA LAKU, KERMA, RUOKAVÄRI JA SUOLA KATTILAAN. KEITÄ MATALALLA LÄMMÖLLÄ 20 MINUUTTIA VÄLILLÄ SEKOITTAEN, KUNNES AINEKSET OVAT SULANEET TASAISEKSI MASSAKSI.
2. KAADA MASSA PURSOTISPUSSIIN. ANNA JÄÄHTYÄ NOIN 5 TUNTIA.
3. TARJOILE LAKUKREEMI SITRUUNASORBETIN JA MURENNETUN MARENGIN KANSSA.

SITRUUNASORBETTI

2 DL VETTÄ

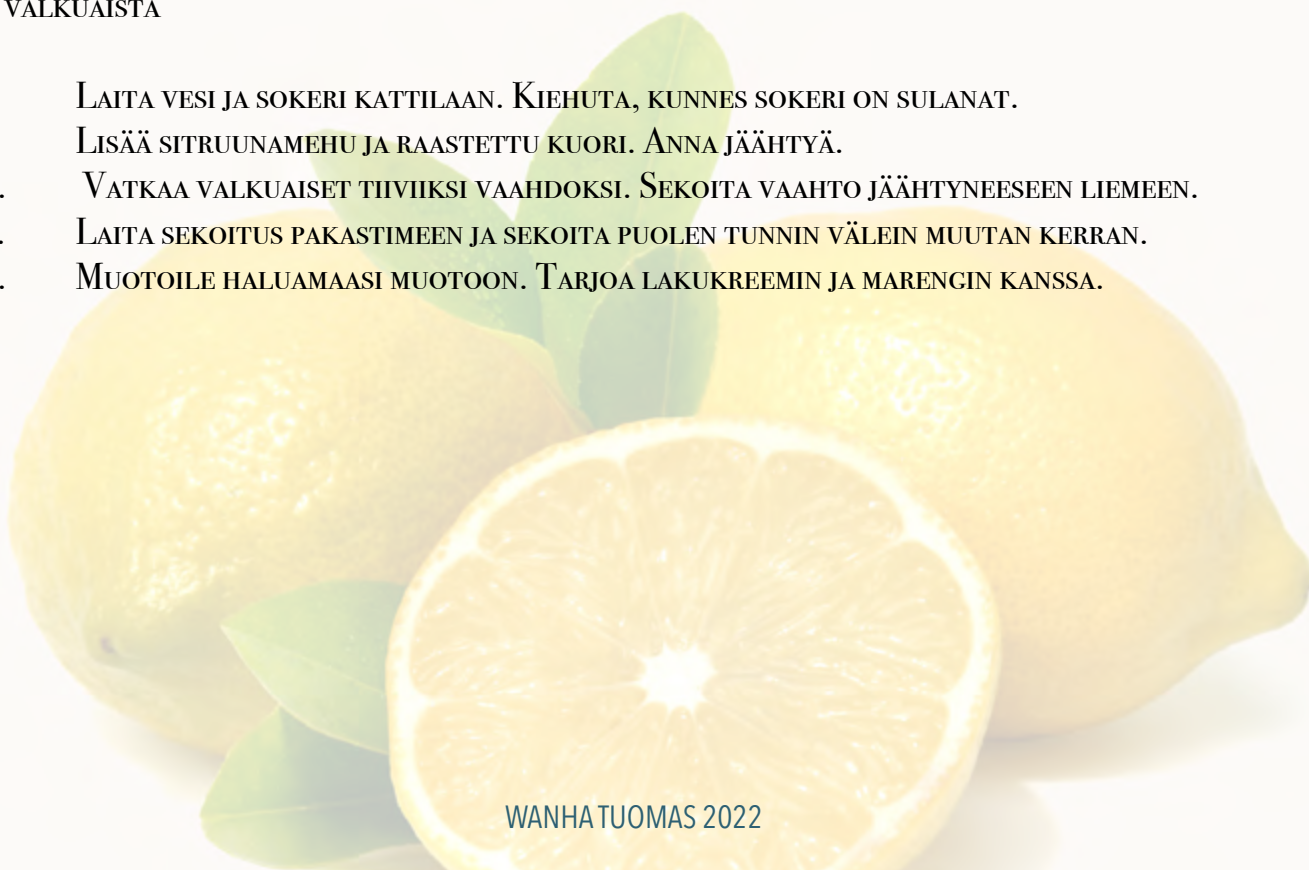
2 DL HIENOA SOKERIA

2 SITRUUNAN MEHU

1 TL SITRUUNAN KUORTA RAASTETTUNA

2 VALKUAISTA

1. LAITA VESI JA SOKERI KATTILAAN. KIEHUTA, KUNNES SOKERI ON SULANAT. LISÄÄ SITRUUNAMEHU JA RAASTETTU KUORI. ANNA JÄÄHTYÄ.
2. VATKAA VALKUAISET TIIVIHKSI VAAHDOKSI. SEKOITA VAAHTO JÄÄHTYNEESEEN LIEMEEN.
3. LAITA SEKOITUS PAKASTIMEEN JA SEKOITA PUOLEN TUNNIN VÄLEIN MUUTAN KERRAN.
4. MUOTOILE HALUAMAASI MUOTOON. TARJOA LAKUKREEMIN JA MARENGIN KANSSA.

The background of the entire page is a photograph of a sky. It features dark, swirling blue and grey clouds. A bright, ethereal light source, possibly the sun or moon, is visible in the upper left quadrant, creating a strong lens flare and illuminating the surrounding clouds with a soft, white glow. The overall mood is atmospheric and somewhat mysterious.

SIELUN- RIESKOO

Kuka on astrobiologi Kirsi Lehto?

Olen kasvanut seitsenlapsisen sisarussarjan vanhimmaisena. Tulila-nimisessä maalaistalossa Niiniveden rannalla, Savon sydänmailla. Sieltä lähdin maailmalle, ensin Helsinkiin opiskelemaan maataloustieteitä, ja siitä eteenpäin Kalifornian yliopistoon tekemään jatko-opintoja. Varsinainen erikoistumisalani oli molekyyli-kasvivirologia.

Tähtitieteilijämieheni Harry Lehto on vaikuttanut siihen että olen myös pohdiskellut ja opiskellut fysiikan ja tähtitieteen edustamaa maailmankuvaa. Molekyylibiologia ja tähtitiede ovat kiintoisa yhdistelmä, sillä ne hahmottavat maailmaa hyvin erilaisissa suuruusluokissa. Näiden tieteenalojen kautta olemme tutkineet ja opettaneet uutta poikkitieteellistä tieteenalaa, astrobiologiaa. Tämä tieteenala pyrkii ymmärtämään elämän olemassaolon edellytyksiä ja reunaehjoja maailmankaikkeudessa.

MONIA TODELLISUUKSIA

*MAAILMASSA NIIN MONIA TODELLISUUKSIA
YKSI, PIENI JA VAATIMATON, ON TÄSSÄ:
SININEN VEDESSÄ, RUUSUNPUNA ILTAPILVESSÄ
SYVÄ VIHREÄ PUOLUKAN LEHDISSÄ,
PUNAINEN MUSTIKANVARVUISSA
KANERVISSA HEHKUVA VIOLETTI
HEINÄNKORSISSA KELTAINEN, RÖYHYISSÄ KULTA JA HOPEA
SYVÄ SININEN SADEPILVEN REUNASSA
AURINKO MATALALLA, VEDEN PINNALLA KUIKAT,
JA KAIKKIEN VÄRIEN KUVAT.*

*RINNALLA ON TOINEN MAAILMA, JOTA JOHTAJAT
KILPAA VARUSTAVAT YDINASEILLA
AMAZONAKSEN JA SIPHERIAN METSÄT PALAVAT
NAPAJÄÄTIKÖT SULAVAT, GENOMEITA MUOKATAAN
TAUDIT EIVÄT ENÄÄ TALTU ANTIBIOOTEILLA
KAIKKI TAISTELEVAT SAAVUTETUISTA EDUISTA
JA ETUOIKEUKSISTA
TÄMÄN MAAILMAN KAIKILLA RAJOILLA.*

VOINKO ITSE VALITA - MIKÄ ON TODELLISTA?

*Astrobiologia - Elämän edellytyksiä etsimässä
valittiin Vuoden tiedekirjaksi 2019.*

Kirsi Lehdon runokirjat:

- *Niiniveen lauluja*
- *Tietämisen rajamailla*
- *Lapsuuden kesät*

*Kaikkia kirjoja saatavissa osoitteesta
klehto@utu.fi, puh. 0503382824
www.kuikkaniemi.fi*

MISTÄ RUNOSI SYNTYVÄT?

Runoko???

En minä tiedä! Mitä se on?

Jos on kysymys näistä pienistä sanojen sommitelmista, niin tällaisia tulee mieleen, joskus kun on aikaa olla ajattelematta mitään. Tai kun on tilaisuus tai tarve kuulostella jotakin asiaa mitä ei ymmärrä, mikä askarruttaa tai herättää jonkinlaisia tunteita, kuten närkästyttää, pelottaa, ihastuttaa, ilahduttaa tai lumoo. Täällä arkimaailman tai tiedotusvälineiden keskelä mieleen nousee yleensä synkemmän sorttisia tai ahdistuneita mietelmiä. Sitte taas kesälaitumilla, Niiniveden rannalla ja kesämökin mietiskelypenkillä mielen täyttää kaikenlaiset kuvat ja sanat maailman ja elämän kauneudesta ja ihanuudesta.

Ajatukset, tyypillisesti, ovat sellaisia ohi lentäviä lintusia että ne pitää saman tien kirjoittaa ylös jonnekin, muuten ne ovat kohta jo lentäneet tiehensä ja kadonneet maailmasta. Mutta – jotta runojako? Ehkä jotkut voivat muuttua sitten vielä runoiksikin. Mutta ensin ne pitää lähettää Sisko-siskolle katsottavaksi, arvioitavaksi – onko vaiko eikö – ja mitä kaikkea turhaa on tässäkin tullut sanotuksi.

SUURTA JA IHMEELLISTÄ

MIKÄ ON SUURTA, MIKÄ ON JUHLALLISTA, MIKÄ PYHÄÄ
MINKÄ EDESSÄ PITÄÄ IHMISEN PYSÄHTYÄ, KUNNIOITTAEN VAIETA?
MINKÄ ÄÄRELLÄ VOI VAIN IHMETELLÄ?

TAIVAAN SYVYYS ON SUURTA, HÄMMENTÄVÄÄ
KAIKKI SEN TÄHDET, NUO TOISET MAAILMAT
NUO TUIKKIVAT AURINGOT, JA NIIDEN YMPÄRILLÄ
NIIDEN OMAT PLANEETAT, LUONNONLAKIEN MUKAAN
HILJAA KIERTÄMÄSSÄ RADOILLAAN. SE ON IHMEELLISTÄ

SUURTA, IHMEELLISTÄ OVAT PIENIMMÄT ALKEISHUUKKASET
NIIDEN SKAALAUTUVAT, KERTAUTUVAT KOKOLUOKAT
ATOMIEN YTIMIT, ELEKTRONIT OMILLA KUORILLAAN.
NE RAKENTUVAT YHÄ SUUREMPAAN JA SUUREMPAAN
MONIMUTKAISUUTEEN, KAIKKEEN TOIMINTAAN
KAIKKEEN TÄHÄN MITÄ MEILLÄ NYT ON YMPÄRILLÄ ...

JA KUMALLISINTA ON ITSE ELÄMÄ! ELÄVÄ SOLU!
SE SYNTYI TÄÄLLÄ PLANEETALLA, JOSKUS AIKONAAN –
MUTTA MITEN, SITÄ EI KUKAAN TIEDÄ EIKÄ YMMÄRRÄ.
ELOTTOMAT MOLEKYYLIT MUUTTUIVAT TOIMIVAKSI RAKENTEEKSI,
ALKOIVAT KOPIOITUA – JA SITÄ KAUTTA NE SÄILYIVÄT,
LOPUTTOMASTI, KERTAUTUEN AINA UUDESTAAN JA UUDESTAAN.

AIKOJEN SAATOSSA NÄISTÄ SYNTYI PALJON KAIKENLAISTA.
SYNTYI SELKÄJÄNTEISIÄ, PÄÄJÄLKAIKIA, KALOJA, KÄPYPALMUJA
SAMMAKOITA, DINOSAURUKSIA, LINTUJA, MUURAHAISIA,
LEPPÄKERTTUJA, KAIKEN VÄRISIÄ KUKKIA, METSÄN PUUTA.

SYNTYI METSÄNELÄIMIÄ JOTKA SYNNYTTÄVÄT ELÄVIÄ POIKASIA,
KASVISSYÖJIÄ JA NIITÄ SYÖVIÄ PETOJA. AINA UUDESTAAN SYNTYY
EKOSYSTEEMEJÄ JOISSA MILJOONAT LAJIT ELÄVÄT ONNELLISINA
RINNAKKAIN, SAMAN ÄITI MAAN, JA SAMAN AURINGON RUOKKIMINA.

SE KAIKKI ON KAUNISTA JA IHMEELLISTÄ.
IHMEELLISTÄ ON VUODEN KIERTO, KEVÄT, KESÄ JA SYKSY
SYNTYMINEN, ELÄMÄ JA KUOLEMA.
KAUNEUS SANIAISTEN LEHTIKIEHKUROISSA, HEINISSÄ,
VESIPISAROISSA NIIDEN PINNALLA, AURINGON KILOSSA.
IHMEELLINEN ON MYÖS IHMINEN, IHMISEN LAPSI
JA MIELI, JOKA VOI TÄTÄ NÄHDÄ JA IHMETELLÄ.

MUTTA KUINKA OLLAKAAN: ME IHMISET OLEMME AHNEITA
ME HALUAMME KAIKEN OMISTAA. HALUAMME TUOTTEISTAA,
HYÖDYNTÄÄ, JALOSTAA, MYÖDÄ TAI SYÖDÄ POIS.
ILMAN IHMETYSTÄ TAI KUNNIOITUKSEN HÄIVÄÄKÄÄN,
NÄEMME YMPÄRÖIVÄN MAAILMAN VAIN TALOUDEN RESURSSINA.

EHKÄ – VÄHITELLEN – YMMÄRRÄMME, ETTÄ ILMAN KUNNIOITUSTA
TUHOAMME TÄMÄN HIEON PLANEENTAN, JA MYÖS ITSEMME.
EHKÄ OIVALLAMME ETTÄ TÄMÄ IHMEELLINEN PLANEETTA
JA SEN ELIÖKUNTA, TÄMÄ MAAILMA, KAIKEN OLEMASSA OLO
ON YHTÄ SUURTA SALAISUUTTA, SELLAISTA JOTA EI VOI HALLITA.
ME EMME OLE OMISTAJIA, OLEMME OSA KAIKKEA,
JA SE ON SUURINTA, SE ON PYHÄÄ, JA IHMEELLISTÄ.

Päätoimittaja ja kustantaja – Olli Korhonen

Oikeassa seurassa jopa vääräleuka, joka ajoi juttureissunsa armeijan ylijäämävarastosta ostamallaan polkupyörällä.

Risto Korhonen, Äänekoski

Kiuruveteläissyntyinen Olli Korhonen (synt. 1915) tunnetaan Äänekosken seutukunnalla paikallislehden päätoimittajana ja kustantajana. Hän ehti vajaan 80 elinvuotensa aikana toimia pitkän jakson myös muilla sektoreilla liike-elämän palveluksessa.

Aktiivisesti lehtikirjoittelua ja muuta kirjoittelua harrastanut liikemies palkattiin Äänekosken paikallislehden Sisä-Suomen Sanomien päätoimittajaksi keväällä vuonna 1960. Olli Korhonen ja lehden kirjapainoa johtanut Keijo Purokuru ostivat huonosti menestyneen lehtiyrityksen itselleen saman vuoden syksyllä ja aloittivat lehden pelastamisen uudella nimellä Sisä-Suomen Lehti.

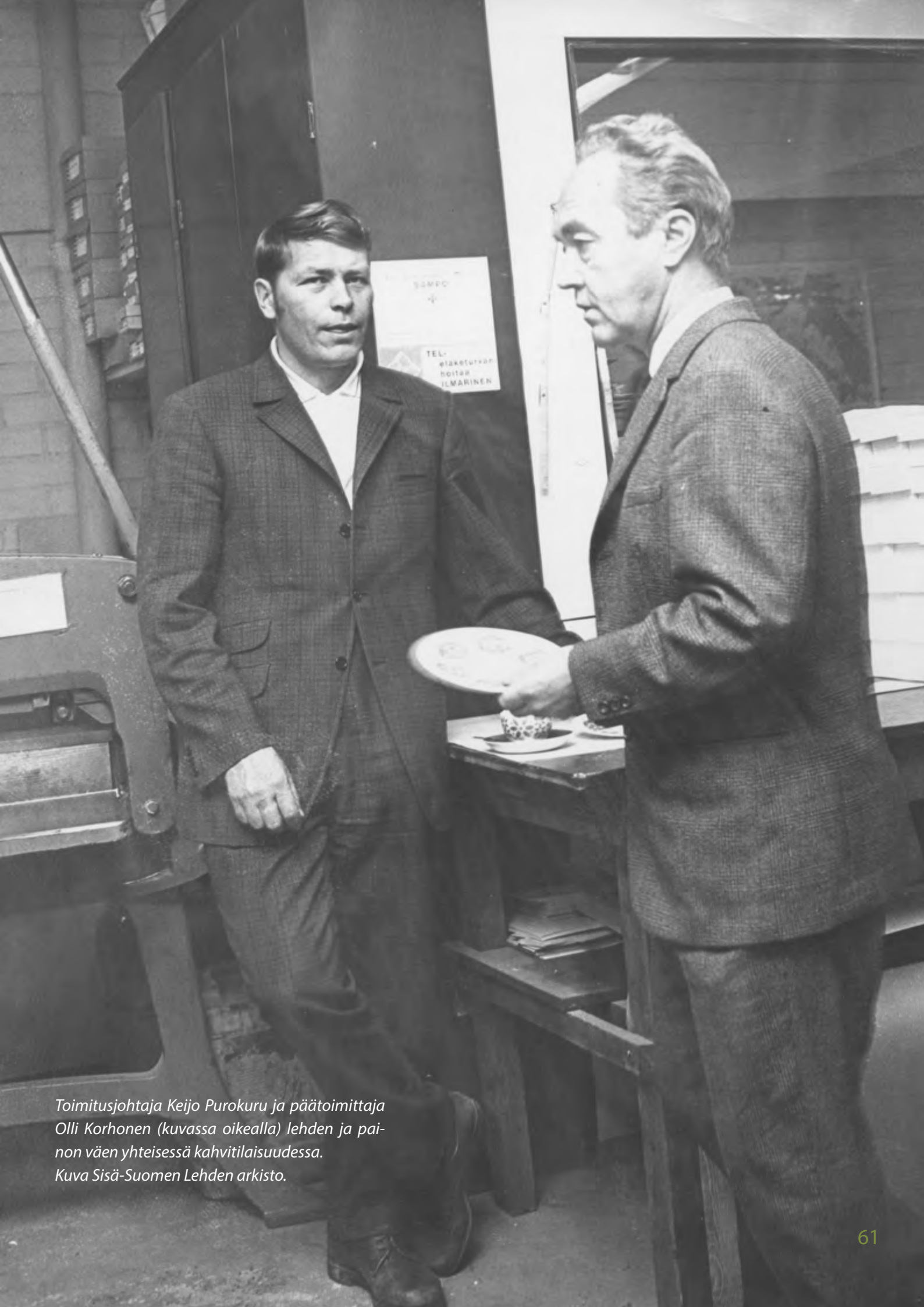
Keijo Purokuru oli vasta 28-vuotias ja Olli Korhonen jo 44-vuotias, kun miehet ensi kertaa kohtasivat. Eri-ikäiset ja luonteiltaan erilaiset kaverukset saivat yrityksensä nopeasti kovaan nousuun.

Olli Korhonen oli toiminut pitkään SOK-laisen osuuskaupan palveluksessa, muun muassa myymälänhoitajana Reisjärvellä ja Pihtiputaan Elämäjärvellä. Kauppateknikon koulutuksen saaneena hän oli siirtynyt yksityisyrittäjäksi Suolahteen vuonna 1946, vaimonsa Ainon tädin miehen, talousneuvos Matti Väisäsen yhtiökumppaniksi.

Olli Korhonen oli harrastanut kirjoittamista aikaisemminkin ja muun muassa myynyt juttujaan säännöllisesti oululaisen kustantajan viihdelehtiin. Suolahteen muutettuaan hän oli ryhtynyt kirjoittamaan pakinoita maakuntalehti Keskisuomalaiseen. Menestystä kirjallisella saralla oli tullut Postipankin ja Väestöliiton valtakunnallisissa kirjoituskilpailuissa. Satakunnan Kirjateollisuus oli julkaissut kirjana pari hänen näytelmäänsä. Paikallislehden perustaminen oli hänellä käynyt mielessä jo 1950-luvulla.

Suvussa oli kirjoittamisen henkeä. Olli Korhosen isä Kaarlo Korhonen oli julkaissut runokirjan nuoruudessaan Helsingissä. Serkku Juhani Korhonen oli ahkera ja tuottelias Keskipohjanmaa-lehden avustaja. Keskipohjanmaalla ja Keski-Suomessa kunnanjohtajana toiminut Olli Korhosen veli Erkki kirjoitteli pakinoita paikallislehtiin, myöhemmin myös veljensä lehteen Äänekoskella.

Lehti jatkoi ilmestymistä kerran viikossa. Loppuvuodesta sisältö alkoi huokua uutta innostusta ja voimaa. Uusi alkua sattui tärkeään nivelkohtaan koko Äänekosken alueen kehityksessä. Metsäliitto rakensi parhaillaan uutta, mittasuhteiltaan isoa sellutehdasta. Liike-elämän palvelut kohenivat. Päätös omasta ammattikoulusta toteutui. Keski-Suomen lääni perustettiin ja se vahvisti luottamusta maakunnan kasvuun. Suolahti-Haapajarvi -rata otettiin käyttöön, ja uusi Nelostie paransi alueen liikenneyhteyksiä kertaheitolla.

Toimitusjohtaja Keijo Purokuru ja päätoimittaja Olli Korhonen (kuvassa oikealla) lehden ja painon väen yhteisessä kahvitilaisuudessa. Kuva Sisä-Suomen Lehden arkisto.

Kasvupohjaa lehden toiminnalle siis syntyi ja ammatitaidolla tehty tuote otettiin hyvin vastaan.

Päätoimittaja hakeutui mukaan paikallispolitiikkaan. Hänet valittiin Suolahden kauppalan valtuustoon ja myöhemmin kauppalanhallitukseen. Lehti pyrki parhaansa mukaan kuitenkin olemaan kunnallisuutisoinnissa puolueeton. Kunnallispoliittiset pakinoidensa sanat päätoimittaja osasi kuitenkin laatia niin diplomaattisesti, että ne eivät kuohauttaneet poliittisesti erilailla ajatteleviakaan.

Lehti päätti heti vuoden 1961 alusta lisätä ilmestymiskertoja kahteen viikossa. Joulukuussa 1965 lehti alkoi ilmestyä kolmena päivänä viikossa, tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin. Oma aikakautensa mittapuun hulppea toimitalo rakennettiin Äänekosken ydinkeskustaan. 1980-luvulle tultaessa lehti ja paino työllistivät nelisenkymmentä henkilöä.

Sisä-Suomen Lehti ja Äänepaino myytiin vuonna 1981 Keskisuomalaisen lehtikonserniin. Omistajaperheeseen kuulunut Olli Korhosen poika Risto Korhonen jatkoi päätoimittajana vuoteen 1988 saakka.

Olli Korhonen oli vaatimaton, hieman syvämielinen henkilö. Hän ajoi jutturessunsa armeijan ylijäämävarastosta ostamallaan polkupyörällä. Hän souti kalaverkoilleen Suolahden Kalliolahteen muiden hurristellessa ohi moottoripaateillaan.

Hänestä ei ollut juuri palopuhujaksi. Mutta oikeassa seurassa, oikeaan aikaan hän osoittautui kiuruvetiseksi vääräleuaksi, joka sai helposti paikalla olleen seurueen huomion.

Olli Korhonen oli pitkään mukana kunnallispolitiikassa Suolahdessa. Sodan kokeneelle sotainvalidille Sotainvalidien Veljesliiton työ oli tärkeä paikallisesti ja maakunnallisesti. ■

Sisä-Suomen Lehden ja Äänepainon henkilökunta yhteiskuvassa yhtiön 20-vuotisjuhlien aikoihin syksyllä 1980. Omistajapariskunnat keskimmaisessä rivissä oikealta Keijo Purokuru, Eeva Purokuru, Olli Korhonen ja Aino Korhonen. Kuva Sisä-Suomen Lehden arkisto.

Uitinniemen runoilija

Tarmo Kallion postuumisti ilmestynyt runokirja on kotitarverunoilua parhaimmillaan.

Kristiina Hurmerinta

Kirkkaammin aurinko ei olisi voinut paistaa, kun kokoonnuttiin juhlimaan edesmennyttä Tarmo Kalliota ja hänen uunituoretta runokirjaansa, *Kottarverunnoilijan riimittelystä*. Kärkkäälän Nuorisoseuran juhlasali oli näyttämöä myöten täynnä vieraita parhaimpiinsa pukeutuneena. Jopa perhonen pyrki sisään.

Tarmon muistojuhlissa soitto soi ja laulu raikasi. Hyvän elämän elänyttä miestä muistettiin kauniisti, kieliposkessa ja lempeästi kaivaten. Samalla julkaistiin Konneveden Kotiseutuyhdistyksen toimittama runokirja, johon on koottu Tarmo Kallion vuosikymmenten aikana riimittelemiä tekstejä, runoja ja ajatelmia.

Kalamies löysi aiheensa usein vesiltä. Hänellä oli myös silmää seurata koirankujeita, saunatontun puuhastelua tai huomata, että ”Tarvi-taan pimeä/että kynttilä valaisisi.” *Kottarverunnoilijan riimittelystä* varten koottua materiaalia oli hajan hajan, siellä täällä. Oli toki toimitetuja vihkosia, mutta Tarmon tapa sirotella säkeitään, oli tuhlarin. Hän jakoi niitä ystäville, pisti käteen lähetti lapulla. Mies ei ollut pihi värssyjensä kanssa. Tarmon tapana oli kirjoittaa ajatus tai runonpätkä vaikka kesken työpäivän, jos sille päälle ylti.

Yllätyksenä muistojuhlissa kuultiin runnoilijan omaa ääntä cd:levyltä.

- Olen valinnut tähän runojani kotitarpeeksi vuodenaikoja seuraten. Pentti Saarikoski sanoi muistaakseni, että runojen lukija viimeistelee tekstin. Sanon savolaisittain, että kuulija ottakoon myös vastuun.

Tässä oli parhaat saatesanat runokirjalle. Itse ajatellut. Itse kirjoitetut. Nämä sanat antoivat myös juuri julkaistulle kirjalle rakenteen. Vuodenaikojen kulkuun tallentuu tarkkoja havainnoita ja lempeää huumoria omasta rakkaasta maisemasta, sen ihmisistä ja eläimistä.

Teoksen taittaja graafikko Minja Revonkorpi on koonnut pääosin Uittimen kotialbumin kuvista runoja syventävän kotoisan ulkoasun.

Tarmo Kallio: *Kottarverunnoilijan riimittelystä*, 151 s.

Julkaisija: Konneveden Kotiseutuyhdistys ry

Taitto: Minja Revonkorpi

Kirjaa myy Konneveden Kotiseutuyhdistys, reiijo.rantanen@pp3.inet.fi

Sergejeffin sukukunta Petsamosta

Kata Vienontytär Korhonen: Kaikella on kääntöpuolensa. Valokuvia ja jälkeläisten muistinvaraisia kertomuksia sadan vuoden ajalta.

Hannu Korhonen, Orimattila

Kirjoittaja on meidän sukuamme. Sukulehtemme lukijoille hän on tuttu jo edellisestä, Tornionjokilaakson vaimoista kertovasta kirjastaan (Wanha Tuomas 2020 s. 61–62). Tämän uuden kirjan kohde on kauempana maantieteellisesti, mutta ei henkisesti. Kata kirjoittaa Sergejeffeistä kuin omasta suvustaan. Onhan hänellä tosin yhteyskin tähän sukukuntaan, vaikkakin vain väärän koivun takaa eli siis avioliittojen kautta. Niin kuin kyllä minullakin!

Kirjan aineisto rakentuu kolmen tukipilarin varaan. Niitä ovat valokuvat, jälkeläisten muistinvaraiset kertomukset ja tekijän laatimat sukuselvitykset. Suuri osa kuvista on kielentutkija Hannes Pukin 1920-luvulla ottamia. Niitä on julkaistu aikaisemmin kirjassa Petsamon kuvia (Kustannusosakeyhtiö Pohjoinen, 1992, 161 s.), jonka toisena tekijänä oli Varvaran ja Danilin poika Kirill. Yllättävän paljon kuvia Sergejeffeistä onkin löytynyt.

Alussa vaikuttaa siltä, että kirja olisi rakenteeltaan hajanainen. Pitemmälle luettuna paljastuu, että näin ei ole, vaan että rakenneratkaisu on suorastaan nerokas. Ei ajan- eikä paikanmukainen jäsenitys olisi tehnyt mahdolliseksi niin monenlaisten ainesten sitomista yhdeksi kirjaksi. Sen sijaan sukuun ja sukulaisten elämänvaiheisiin perustuva jäsenitys sitoo kaiken yhteen luontevasti.

En ole tavannut montakaan kirjaa, jonka jäsenitys nousisi sisällöstä yhtä vaivihkaa ja sormella osoittelemta. Se, miten hyvin jäsenitys tosiaan vastaa sisältöä, paljastuu lukijalle vähitellen, minulle vasta, kun kaksi kolmasosaa kirjasta oli luettu. Kun oivallus oli syntynyt, niin käsitys vain vahvistui loppua kohti.

Jonkinlaista osviittaa olisin voinut saada sisällysluettelosta, mutta kukapa nyt aloittaisi kirjan lukemisen sisällysluettelosta. Olisi ehkä kannattanut, sillä muuta hakemistoa kirjassa ei olekaan.

Sukuselvitykset, muistelut, miesten ja naisten työt, sodat ja rauhat sekä ajat ja paikat lomittuvat kokonaisuudeksi, jossa kukin kertoja pääsee esille omalla äänellään. Kirjalla on kaksi ansiokasta erityispiirrettä. Toinen on runsas kuvitus: 230 valokuvaa yli sadan vuoden ajalta. Ja erityisesti valokuvissa olevien hen-

kilöiden, paikkojen, esineiden ja kuvanottotilanteiden tunnistaminen. Toinen on sukulaisten muistelut, joissa sijansa saavat pienet arkielämän tilanteet ja suuret maailmantapahtumat.

Kirjan ydin on Danil Sergejeffin ja Varvara Bogdanoffin avioliitto. Jos kirjan tapahtumista yrittäisi rakentaa aikajanaa, niin huomaisi, että yksi merkittävimmistä aikaisemmista tapahtumista on Danilin vanhempien muutto vuonna 1884 kolmella porolla Vienan Pääjärven Niskan kylästä Petsamoon. Vuoden ikäinen esikoispoika ei kestänyt matkan rasituksia, mutta pian Petsamoon tulon jälkeen – jo samana vuonna – syntyi toinen poika Danil. Myös Varvara oli vienankarjalaista sukua eikä saamelaisia, vaikka sukuun kyllä naitiin Petsamossa saamelaisiakin vaimoja.

Heillä oli 13 lasta ja enemmän kuin 50 lastenlasta. Tämän sukulaisverkoston varaan on ollut mahdollista virittää kertomuksia Petsamon kalastajien elämästä, Hardanger-kirjonnasta, Stalinin vainoista, talvi- ja jatkosodasta, neuvostopartisaanien tekemistä siviilimurhista ääriesimerkkinä Danilin ja Varvaran viisivuotias pojanpoika, Lapin sodasta ja saksalaisten ottamista suomalaisista sotavangeista, Petsamon luovuttamisesta Neuvostoliitolle, evakkoon lähdön jälkeisestä elämästä, Inkerin suomalaisista, Ruotsiin lähetetyistä sotalapsista, Ruotsiin muutosta ja monista muista Suomen historian vaiheista. Erityistä viehtymystä kirjoittaja näyttää tuntevan historian vaiettuihin vaiheisiin, joista edellä mainituista ovat ainakin venäläiset partisaanit, inkeriläiset ja saksalaisten suomalaiset panttivangit.

Katan kirja ei ole vain kirjallisuusselvitys, vaan tärkein ja koskettavin osa perustuu Danilin ja Varvaran jälkeläisten muisteluihin. Nämä ovat sellaista antia, jota ei mistään muualta ole saatavissa ja joka häviää muistajien mukana, jos kukaan ei niitä merkitse muistiin. Niitä on kymmeniä sivuja usean lapsen ja lapsenlapsen muistelemista. Kirjan erityinen arvo on juuri tämän muistinvaraisen kulttuuriperinnön kokoamisessa ja säilyttämisessä tuleville sukupolville.

Kirjassa ei ole henkilö- tai paikkahakemistoja. Ihmisten osalta tätä puutetta paikkaa sisällysluettelo, joka etenee henkilöittäin. Useita pieniä sukupuunpalasia on Danilin ja Varvaran lapsien ja osin lapsenlapsienkin perheistä. Sen sijaan koko sukukunnasta ei ole sukupuuta. Minulle sellaisen sukupuun hahmotteleminen oli avain kirjan ymmärtämiseen ja sen näkemiseen, miten laajasta suku- ja sukulaisuusverkostosta petsamolaistenkin kohdalla on kyse. Samalla kirja avaa ikkunoita myös vienankarjalaisten, erityisesti Kiestingin suunnan, sukujen historiaan.

Danilin ja Varvaran sukukunnan vaiheet ovat poikkeuksellisen monitahoiset. Siksi kirja on kiinnostavaa luettavaa sellaisellekin, joka ei ole sidoksissa tähän sukukuntaan tai muutenkaan Petsamoon. Kirjan löydät ehkä kirjastostasi tai voit tilata suoraan tekijältä sähköpostitse

katakorhonen56@gmail.com tai puhelimitse **+358 443624388**.

Kata Vienontytär Korhonen: Kaikella on kääntöpuolensa.

Varvara ja Danil , Sergejeffin sukukunta Petsamosta.

Tunturi-Lapin paino, Kolari 2021, 349 sivua.

Sukuneuvosto

JÄSEN

Puheenjohtaja

Ilkka Korhonen
Kapteeninkatu 26 A 18, 00140 Helsinki
Puh. 040 581 5549
ilkka.t.korhonen@gmail.com

Varapuheenjohtaja

Seppo Korhonen
Ketsunmäentie 83, 41370 Kuusa
Puh. 0400 642 649
seppo@korhonenoy.com

Wanha Tuomas -lehden päätoimittaja

Kristiina Hurmerinta
Kauppatie 17, 44300 Konnevesi
Puh. 045 263 0307
hurmerinta.kristiina@gmail.com

Rahastonhoitaja

Juhani Korhonen
Pihlajakatu 36, 77600 Suonenjoki
Puh. 050 491 6868
mhojk@hotmail.com

Sihteeri

Petri Korhonen
Peiponkatu 7, 00770 Helsinki
Puh. 040 762 3320
petri.korhonen@rakennuspetaja.fi

Reijo Korhonen
Tuhkalaisentie 31, 17220 Pietilä
Puh. 0400 972 142
reijo.korhonen@aamos.fi

Pertti Korhonen
Ukonsalmentie 17, 56100 Ruokolahti
Puh. 040 547 1625
ppk644@gmail.com

Osmo Korhonen
Leväntie 3, 72330 Tiitilänkylä
Puh. 040 565 5467
osmo.korhonen@pp.inet.fi

HENKILÖKOHTAINEN VARAJÄSEN

Eeva Takala
Tappuratie 9, 44150 Äänekoski
Puh. 044 545 6588
eeva.a.takala@gmail.com

Markku Savolainen
Alakyläntie 92, 44350 Istunmäki
Puh. 050 380 8442
markku2.savolainen2@gmail.com

Markus Korhonen
Kirkkokatu 46 A 13, 70100 Kuopio
Puh. 040 545 3872
markus_korhonen@hotmail.com

Eija Peltonen
Puolukkatie 20, 77600 Suonenjoki
Puh. 050 401 4053
eija.m.peltonen@gmail.com

Eeva-Liisa Hassinen
Kierinniementie 41, 77700 Rautalampi
Puh. 050 368 7570
eelihas@gmail.com

Kirsi Lehto
Elotie 1 A 1, 20780 Kaarina
Puh. 050 338 2824
klehto@utu.fi

Minna Vanhamäki
Rantatalontie 45, 62800 Vimpeli
Puh. 040 565 1620
minna.vanhamaki@edu.pietarsaari.

VANHAN RAUTALAMMIN KORHOSTEN SUKUSEURAN SUKUKOKOUS JA -JUHLA

lauantaina 2.7.2022
Äänekosken seurakuntakeskus,
Vellamontie 1 a.

Tervetuloa Äänekoskelle. Tarkoitus on viettää mukava päivä sukulaisten kera.

Olet sydämellisesti tervetullut, jos olet sukuseuran jäsen, kuulut jäsenen perheeseen, esivanhemmissasi on Rautalammin Korhosia tai olet kiinnostunut seuramme toiminnasta.

Saamme kuulla, mitä uutta suvustamme on saatu selville ja kuinka dna-testaus tuo uusia tuulia sukulaisuuteen. Esillä on tarinoita esi-isistämme ja -äideistämme sekä nykypäivän henkilöistä.

ALUSTAVA OHJELMA

9.30-10.30	Ilmoittautuminen ja aamukahvi
10.30	Aamuhartaus ja kukkatervehdys sankarihaudalle
11.00	Sukukokous ja näyttelyn esittely
12.30	Ruokailu
13.30	Sukujuhla
	* Tervehdys Ilkka Korhonen
	* Lautamies Korhonen ja Suomen sodan Koiviston kahakka Seppo Korhonen
	* Dna-testaus ja sukulaisuus Hannu Korhonen
	* Mitä Korhosten on hyvä tietää ihmislaajan kehityksestä Kirsi Lehto
	* Opettaja Kaarlo Korhonen ja valtiorikosoikeus 1918 Mikael Korhonen
	* musiikkia ja haastatteluja
16.30	Lähtökahvit

Ilmoittautuminen: Sähköpostilla 19.6.2022 mennessä eeva.a.takala@gmail.com tai puhelimitse 044-5456588. Ilmoita nimesi, osoitteesi, puhelinnumerosi ja kanssasi saapuvien henkilöiden nimet. Lisäksi mahdolliset erityisruokavaliot. Jos unohdit ilmoittautua 19.6. mennessä ota yhteyttä pikaisesti, jotta voimme selvittää järjestyykö vielä ruokailut.

Ruokailut: 26 €/h:lö, joka sisältää aamukahvin 5 €, lounaan 16 € ja lähtökahvin 5 €.
Lapset 4- 12 v. 12 € /h:lö. Alle 4 v. maksutta.

Maksut 19.6.2022 mennessä Vanhan Rautalammin Korhoset sukuseura ry:n tilille:
IBAN: FI71 5510 0020 0130 92
Viestikenttään: 2.7.2022, nimet ja paikkakunnat.

Varaa mukaan käteistä rahaa, koska tarjolla on edullisesti sukuseuran kirjoja, adresseja, pinssejä jne. Tällöin säästät postituskulut.

Tilaisuuden neuvontapisteessä on mahdollisuus kysyä omista sukujuurista.

KUTSU SUKUKOKOUKSEEN

Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseura ry:n sääntömääräinen kokous pidetään lauantaina 2.7.2022 klo 11 Äänekosken seurakuntakeskuksessa os. Vellamontie 1 a, 44120 Äänekoski.

- Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat.
- Säännöt osoitteessa http://rautalamminkorhoset.fi/Sukuseura/Sukuseuran_säännöt
- Kokouksessa valitaan sukuneuvoston puheenjohtaja ja jäsenet.

Kauppias Jari Savolainen, K-market Konnevesi

KAHDEN PADAN KAUPPA

Asiakaskokemus

”Michelin tähtiä jaetaan säästeliäästi ja tiukoin kriteerein. Niitä tavoitellaan ja niistä taisellaan armottomasti. Kuulu kauhukokki itki, kun menetti ravintolansa tähden. Oli kuulema kuin olisi tyttöystävänsä menettänyt.

Teemme ruokaostoksia melkein joka päivä ja kultaa kallimpia ovat vinkit laadukkaista kaupoista. Mutta miten löydämme juuri sen kaupan, jossa kauppias leikkaa haluamani kokoisen pihvin tai fileroi kalani ihan vimpan päälle?

Kaikki hyvää ruokaa rakastavat osaavat arvostaa laadukasta ruokakauppaa, jopa tehdä mukiin menevän mutkankin sen vuoksi.

Ravintoloilla on tähtensä, mutta voisiko hyvä ruokakauppa saada tasokkaasta tarjonnasta vaikkapa padan?

Ja näinhän se leikkimielisesti silloin menisi:
1 pata poikkeuksellisen hyvä ruokakauppa
2 pataa, kauppaan kannattaa koukata jo matkankin päästä

Ja näillä kriteereillä antaisin kauppias Jari Savolaisen Konnevesi K-Marketille kaksi pataa sillä kauempaakaan tehty koukkaus ei todellakaan ole hukkareissu.

Arvostan kauppani lähituotefilosofiaa, joka ansiosta saan vaivattomasti käsintehdyt piirakat, ruisleivän ja vaikkapa omissa koskissa polskinutta kirjolohta.

Ps. Siellä muuten leikataan se mieleinen pihvin ja fileroidaan kalat.”

Lähiruokakauppasi palvelee - edullisesti ja vastuullisesti!

- Kauppatie 28
- p. 017 559 8500
- ma-la 7-21
- su 10-21

VEIKKAUS

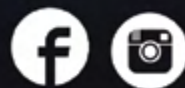
Tervetuloa Konnevedelle!

Me Konnevedellä keskitymme siihen, mikä meillä on parasta: kiireettömyys, puhdas luonto ja kauniit vesistöt.

Konnevedeltä löytyy jokaiselle jotakin: Etelä-Konneveden kansallispuisto tarjoaa helposti saavutettavasti katsauksen kappaleesta kauneinta Suomea, Konneveden koskireitti puolestaan mahdollisuuden päästä tavoittelemaan villiä järvitaimenta upeissa koskimaisemissa, runsaat luontopolut joka kerta jotakin uutta nähtävää, lintutornit komeita näkymiä niin lintuihin kuin kauemmaskin - laavut ja nuotiopaikat tarjoavat paikan hengähtää luonnon helmassa.

Voit majoittua pienessä perhehotellissa, lomamökeissä tai vaikka laavulla luonnonhelmassa. Karavaanareille ja veneilijöille yöpaikka löytyy Häyrylänrannassa, joka toimii myös runsaiden palveluiden porttina kansallispuistoon.

Löydät meidät myös somesta:

KUSTAA IV AADOLF JA EERO SIPINPOIKA KORHONEN KOLMEN VUODEN KOKOUSHMATKA

Kun Korholan isäntä Eero Sipinpoika Korhonen (1761-1823) lähti rekipelissä Norrköpingin valtiopäiville Rautalammin tuomiokunnan edustajana edessä oli liki kolmen viikon matka.

Jos oli matka pitkä, ei valtiopäivistäkään selvitty hetkessä. Ne avattiin 10. päivä maaliskuuta 1800. Kesähän siinä koitti ennenkuin asiat olivat reilassa, kuningas ja kuningatar kruunattu, kaikki paragrafit ja asetukset käyty läpi. Nälkävuodet (1798-1799) ja Napoleonin sodat olivat ajaneet valtakunnan taloudellisesti kehoon jamaan, joten säädyille riitti pohtimista, miten valtakunta selviäisi kurjasta tilastaan.

Suomalaiset valtiopäivämiehet kannattivat toisin kuin aateliset kuninkaan politiikkaa.

Arkkiveisu kruunajaista:

*"Weisu. Kuningan ja Drottningin Kruunauksesta,
ynä Printsint Syntymästä;
Lyhykäiset ja yxinkertaiset kokonpandu Petter
Wänäseldä Norrköpingissä,
sinä 30. päiväinä Toukokuusa 1800."
(Agricolaverkko, Herrainpäivät)*

Norrköpingin valtiopäivät vuonna 1800 jäivät nuoren kuninkaan ainoiksi.

Tarinan mukaan Eero Sipinpoika viipyi matkallaan jopa kolme vuotta! Oli päivällisiä, oli koskenlaskua, ratsastusta. Aikaahan siinä meni.

Sitten tarvittiin koskenlaskuun nohevia miehiä. No, tietysti Eero Sipinpoika ilmoittautui heti perämieheksi, olihan hän kotiseudun koskilla koeteltu ja karaistu pienestä pitäen. Taidot pantiin merkille ja ilmeisesti kuningas oli niin vaikuttunut, että tilasi malliveneen Eero Sipinpojalta. Oliko todella näin, sitä emme toki tiedä, mutta näin saattoi ollakin.

Kuninkaalla oli ilmeisesti kovinkin vikuri hevonen, joka aiheutti ongelmia. Eero Sipinpoika taisi kuohittamisen taidot ja niin vaan kipakka hevonen lauhtui. Palkinnoksi kuningas palkitsi Eero Sipinpojan arvomerkillä. Missä se on nyt, siitä ei ole enää aavistustakaan. Kotiintuomisina se oli, mutta Rautalammin nimismies saattoi pistää sen niin sanotusti parempaan talteen.

Kustaa IV Aadolfin anteliaisuus ei jäänyt arvo-merkkitasolle, vaan Eero Sipinpoika sai valtiopäivämiehille järjestetyillä päivällisillä myös hopeisen kannun.

Kuninkaankannun pohjamerkeistä selviää, että se on valmistettu 1799 ja kylkeen on kaiverrettu Eero Sipinpojan nimikirjaimet.

Kuninkaan kannua säilytetään Hankasalmen kotiseutumuseon esinemuseossa.

Korholan talon naiset eivät olleet toimeettomia isännän oleessa valtiopäivillä, vaan rakensivat omin käsin komean kaksikerroksisen aitan talon pihapiiriin.

Siellä säilytetään nykyään Ruotsin vallan aikaisia ploomia, jotka löydettiin tilan perunapellosta 2000-luvun alussa.

KUNINKAANKANNU JA EINO KORHONEN

www.hankasalmenkotiseutuyhdistys.fi

<https://emuseo.fi/hankasalmi>

hankasalmen museokylä

Hallan tupa

Hankasalmen
Kotiseutuyhdistys

MANNINEN JA MANNERHEIM

Museopuutarhuri Aaja Peura oli maistanut Konnevedellä Mannisen leipää ja halusi sen ehdottomasti mukaan Suomen Kansallismuseon järjestämään tapahtumaan *Leipää ja sirkushuveja*.

Se oli tapaus, kun Leena Manninen nosti leipiään Mannerheimin lapsuuden kartanon herkkujen viereen. Peura oli halunnut pöytään tuotteita, joilla on pitkä makuhistoria.

Ja sitä löytyi Konnevedeltä. Mannisen leivänjuuri ulottuu varmuudella 1700-luvulle, mutta valistunut arvio osuu kuningas Kustaa Vaasan aikoihin 1500-luvulle.

Vaan miten tämä erinomainen leipä säilyy kotioiloissa parhaiten?

”Ruisleipä kannattaa ottaa pois muovipussista ja laittaa paperipussiin ja säilyttää se huoneen ämmössä.”, Leena Manninen vinkkaa.

Muutaman päivän vanha täysrukiinen Manninen on parhaimmillaan, kun maut ovat tasaantuneet.

Mannisen Kotileipomo Oy
Rossinkyläntie 106
44300 Konnevesi

Tervetuloa Rautalammille!

PESTUUMARKKINAT

10.-11.9.2022

rautalamminpestuumarkkinat.fi

VISIT
RAUTALAMPI.FI

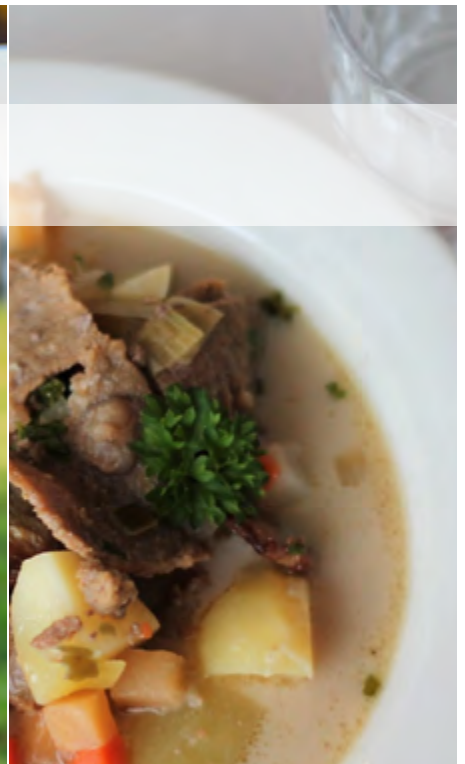
**KONNEVEDEN
APTEEKKI**

Kauppatie 29, Konnevesi
puh. 014 551 149
www.konnevedenapteekki.fi

Palvelemme:
ma-pe 9-17, la 9-13
kesälauantaisin (1.6.-31.8.) 9-14
joulukuun ja juhannusaattona 9-12

Salmenharju

Seija ja Hannu Korhonen | Salmenkyläntie 23, 44300 Konnevesi
0400 840 229, 040 833 5454 | www.salmenharju.com

Lämpimästi tervetuloa Äänekoskelle!

Sukututkimus on mielenkiintoista salapoliisityötä ja vanhat asiakirjat voivat viedä vaikka millaisiin tarinoihin, elämänvaiheisiin ja eri paikkakunnille. Tieto omista esivanhemmista ja juurista - sen mistä on lähtöisin - auttaa löytämään myös oman paikkansa muuttuvassa maailmassa. Sukututkimus lisää ymmärrystä elämän kulusta aikakausilla ja entisajan vastoinkäymisestä. Elämä on jatkumoa, jonka osasia kaikki olemme.

Oman suvun tutkimus tuo esiin elämänmakuisia tarinoita ja myös yllätyksiä, joista haluavat kuulla usein myös muut kuin omat sukulaiset. Mutta millaisiakohan jälkiä meidän ajastamme jää tulevaisuuden sukututkijoille?

Me täällä Äänekoskella otamme teidät lämmöllä kylään tulevana kesänä 2022 - ja tervetuloa pidemmäksikin aikaa!

Äänekoski on pohjoisen Keski-Suomen keskuskaupunki ja biokiertotalouden keskittymä. Meillä kohtaavat sulassa sovussa niin kesytämätön luonto ja korkea teknologia, kuin urbaani kaupunkielämä ja maaseudun rauha. Sijaitsemme puhtaan luonnon, upeiden vesistöjen ja kauniiden metsämaisemien äärellä.

Samoja, ikiaikaisia suomalaisia maisemia on myös Akseli Gallen-Kallela aikanaan tallentanut. Äänekoskella Keitelelen rannoilla voi päästää irti kiireestä ja nauttia luonnonrauhasta.

Olemme tehneet Äänekosken uutta kaupunkistrategiaa omiin vahvuksiimme luottaen ja ennennäkemättömällä tavalla asukkaita ja sidosryhmiä osallistaen. Äänekoskelaiset otetaan mukaan myös strategian eli Äänekoski-Ilmiön toteuttajina. Meillä asiat tehdään yhdessä ja avoimesti.

Loistavat palvelumme takaavat sekä hyvän arjen että onnistuneen juhlan. Lisäksi juuri uusittu Nelostie tarjoaa hyvät kulkuyhteydet Jyväskylään ja muualle Suomeen.

Tämä kaikki näkyy varmasti myös vieraillemme.

Kesällä Äänekoski on parhaimmillaan. Meillä on upeita matkailukohteita, kulttuuritarjontaa ja tapahtumia, joihin voi kootusti tutustua vaikkapa visitaanekoski.fi -sivustolla. Myös Äänekosken teollisuusmatkailu on suosittua ja saamme paljon vieraita kauempaakin.

Jokaisella ihmisellä ja paikkakunnalla on oma tarinansa, historiansa ja vahvuutensa. Kantakaamme niitä mukamme ylpeydellä!

*Hyvää kesää ja lämminhenkistä sukukokoontumista.
Tervetuloa ensi kesänä Äänekoskelle!*

Toivottaa
Matti Tuononen
Äänekosken kaupunginjohtaja

Äänekosken taidemuseo

Taidemuseo sijaitsee v. 1900 rakennetussa tehtaanjohtajan asunnossa kulttuurihistoriallisesti merkittävällä Klubinmäellä.

Sirpa Hasa, Päivi Pulli
Kevään aurinko tanssii
29.3.-24.4. ti-to, su 12-16

Jaana Bombin
Maan kaiku 15.6.-28.8.
ke-pe 11-17, la-su 11-15

Perusnäyttelyssä kattaus Toivo Parantaisen taidemuseosäätiön kokoelmasta.

Pääsymaksu 5/3/0

Kuhnamontie 1,
44100 Äänekoski
www.aanekoski.fi/taidemuseo

K CITYMARKET

ÄÄNEKOSKI

AIKASI ARVOINEN KAUPPA

MA-LA 7-22, SU 9-22 | Työskintie 3, puh. 010 538 2500

MA-PE klo 9 - 21, LA klo 9-18
alko.fi -verkkokauppa palvelee 24/7
verkkokauppaostokset saapuvat
myymälään noudettaviksi ilman lisähintaa

K Market

KARHUNLÄHDE

MARKKAMÄKI

OMAN KYLÄN KAUPPA

KARHUNLÄHDE

P. 020 700 4925

Puistokatu 12

44100 Äänekoski

ark 7-22, la 8-22,

su 10-22

MARKKAMÄKI

P. 020 700 4935

Lossintie 44

44120 Äänekoski

ark 8-22, la 9-22,

su 10-22

KONNEVEDEN *Kesä* KOTISEUTUMUSEON 2022

LASTEN LAUANTAI 18.6 klo 10-14

- Vanhanajan työpajoja, perunavelliä ja vispiläkauppaa

SUNNUNTAIKÄVELY biologi Veli Saaren kanssa 10.7. klo 12

- Tutustutaan museon kasveihin.

Leipää ja tähtitaivaita

NAISTEN VIIKKO 19.- 24.7. 2022

KIRKKOMAALAUKSIA JA LEIVÄN JUURIA

tiistai 19.7.2022 kello 12-15

- Kirjailija Anneli Kanto:
Kun maailma muuttuu kuviksi.
- Toimittaja Aune Waronen: Leivänjuuri
-radiodokumentti Konnevedellä 2005

PIHAMOIDEN SALAINEN HISTORIA

keskiviikko 20.7.2022 kello 12-15

- Arkeobotanisti Mia Lempiäinen-Avci:
Puutarhojen salainen historia
- Tekstiilitaiteilija Sirpa Hasa: Värjärin penkki

TÄHTITAIVAITA JA VILLIHIIVOJA

torstai 21.7.2022 kello 12-15

- Astrobiologi Kirsi Lehto:
Ihmisen osa maailmankaikkeudessa
- Leipuri Tiina Autio: Molekyylien matkassa

Kenen kieli, kenen leipä?

perjantai 22.7.2022 kello 12-15

- Saksankielen professori Leena Kolehmainen:
Kielimaisema
- Leipuri Leena Manninen:
Terävällä nupilla saa etevän miehen

Taidehistoriaa ja käärmeenlumoajia

lauantai 23.7.2022 kello 12-15

- Metsäjoogaa Virpi Poikolainen kello 9-10
- Emeritusprofessori Pekka Niemelä:
Kasvit taidehistoriassa
- Naisten viikolla julkaistaan Maire Lehmosen
kirja kansanparannuksesta

Dolce far niente – suloinen sunnuntaijoutilaisuus

sunnuntai 24.7.2022 kello 15.00

- Jazz-kitaristi Teemu Viinikainen: Leena Silvastin
muistokonsertti, Ollos iäti muistettu
- Historiaharrastaja Juha-Pekka Karjalainen:
Ruista ranteessa ja kupissa.

KANSANLAULUMESSU 31.7 klo 12

AR-LEHMIPOLKU AVOINNA YMPÄRI VUODEN!

KONNEVEDEN KOTISEUTUMUSEO

Museotie 1, 44300 Konnevesi | avoinna ti-su 28.6.-14.8. klo 10-16

Ajankohtaiset facebookissa @Konneveden.Kotiseutuyhdistys.ry

Paljon tietoa verkkosivuilla:

<https://peda.net/konnevesi/kotiseutuyhdistys>